

Handboek Persoonsgerichte aanpak radicalisering (PGA-R)

Gemeenten Hoeksche Waard, Molenlanden en Gorinchem

Colofon

Dit handboek werd samengesteld in opdracht van de gemeenten Gorinchem, Molenlanden, Hoeksche Waard en de VeiligheidsAlliantie regio Rotterdam (VAR)

Auteurs: Nynke Piepers (DSP) en Collin Hoogeveen (Bureau Alpha), met medewerking van Bram van Dijk (DSP)

Amsterdam, december 2024

Inhoud

Inleiding	3
Doel van de Persoonsgerichte Aanpak Radicalisering	3
Vijf fasen	3
Doel van het handboek PGA-R	5
1 Taken, rollen en grondslagen	7
1.1 Rollen en taken	7
1.2 Wettelijke grondslag	8
1.3 Gegevensdeling	9
1.4 Wetten, regels en zorgvuldigheidsvereisten	10
1.5 Notificatie en rechten van betrokkene	10
2 Fase 1: Melden signaal	11
3 Fase 2: Inventariseren signaal	14
4 Fase 3: Wegen van een signaal	19
5 Fase 4: Casusaanpak bij ZVH	25
6 Fase 5: Afsluiten	29
Bijlagen	
Bijlage 1 - Toelichting op rollen, taken en grondslagen	32
Bijlage 2 - Opleidingsplan	46
Bijlage 3 - Implementatieplan	55

Inleiding

Doel van de Persoonsgerichte Aanpak Radicalisering

Mensen over wie zorgelijke signalen zijn dat zij radicaliseren, kunnen in de persoonsgerichte aanpak radicalisering (PGA-R) terecht komen. Het lokaal bestuur heeft hierin de regie. Daarnaast spelen lokale partners uit het sociale, zorg- en veiligheidsdomein en nationale partners, zoals OM, politie en reclassering een belangrijke rol.

Het **doel van de PGA** is 'het tegengaan van radicalisering en het voorkomen van (gewelddadig) extremisme en terrorisme, door gezamenlijke inspanning van lokale ketenpartners'. De PGA-R is een integrale aanpak, gericht op de persoon en zijn of haar directe omgeving. En bestaat uit een combinatie van bestuursrechtelijke, strafrechtelijke, zorg- en/of overige interventies.

Vijf fasen

We onderscheiden grofweg vijf fasen, waarbij de fase 1 tot en met 3 in feite vóórafgaand zijn aan de PGA-R. In fase 4 en 5 is er sprake van een PGA-R.

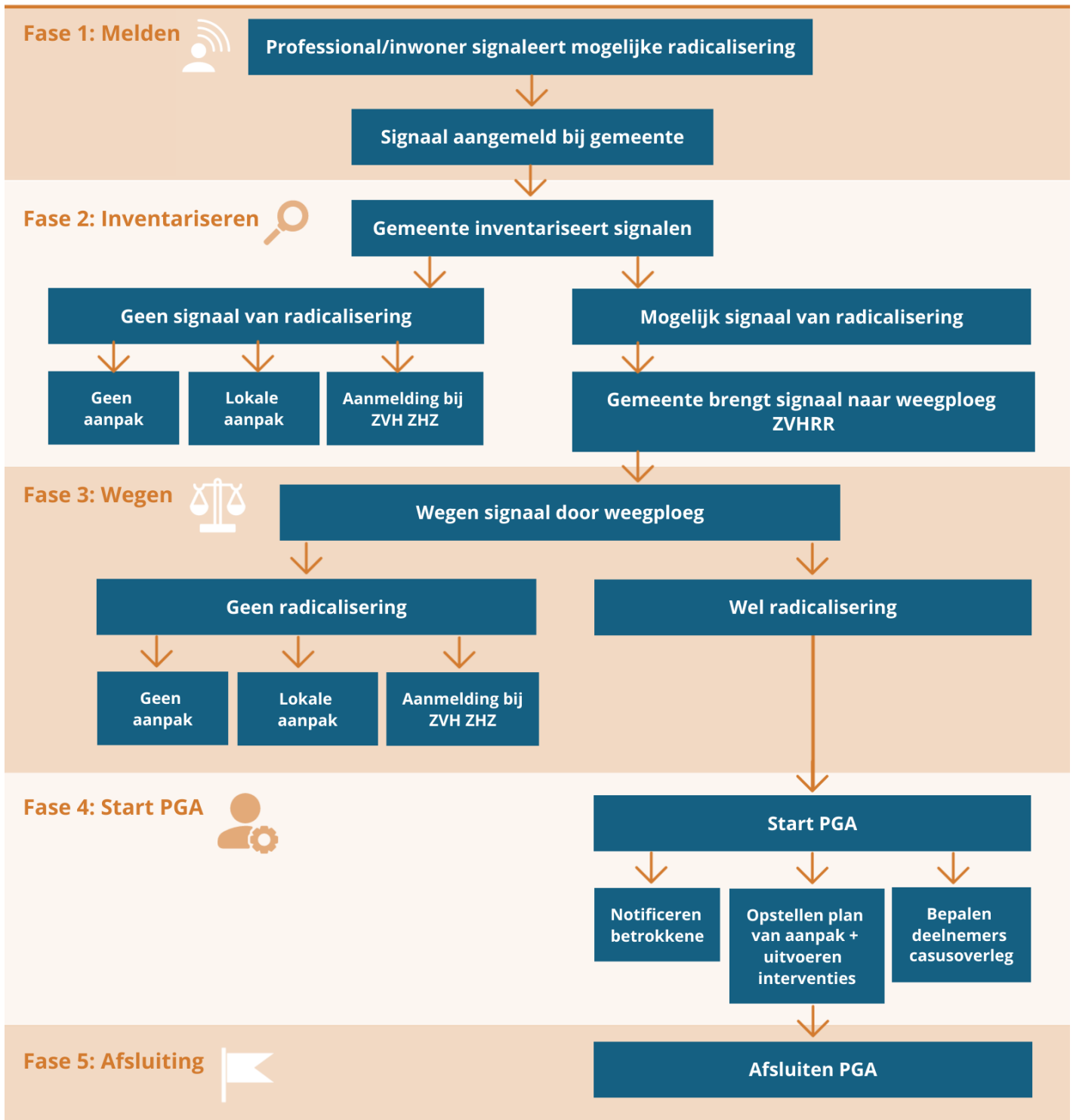
1. Melden signaal
2. Inventariseren signaal
3. Wegen signaal
4. Casusaanpak PGA-R
5. Afsluiten PGA-R

Wanneer er sprake is van een signaal van mogelijke radicalisering en waarvoor mogelijk een PGA-R nodig is, dan wordt het signaal gewogen door de weegploeg. Gemeente, politie en Openbaar Ministerie zijn de drie kernpartners die de weegploeg vormen. Als ze, op grond van vooraf bepaalde criteria, samen besluiten een aanpak te starten dan wordt in een casusoverleg een plan van aanpak geformuleerd. Deze aanpak wordt samen met andere noodzakelijke partners periodiek gevolgd.

Zodra er geen veiligheidsrisico's meer zijn en de situatie dusdanig is verbeterd, óf als er geen interventiemogelijkheden meer zijn, kan de PGA-R worden afgesloten.

In onderstaand figuur is globaal weergegeven hoe het werkproces van fase 1 t/m 5 voor de gemeente Gorinchem, Hoeksche Waard en Molenlanden is ingericht.

Doel van het handboek PGA-R

In dit handboek beschrijven we de (beoogde) werkwijze in de gemeente Gorinchem, Molenlanden en Hoeksche Waard als zij te maken hebben met radicaliseringssignalen en/of -casuïstiek. Dit werkproces is gebaseerd op de algemene uitgangspunten voor de PGA-R zoals beschreven door de NCTV¹ en werkprocessen in andere gemeenten, waaronder gemeente Rotterdam. Het werkproces is primair beschreven vanuit de rollen, taken en bevoegdheden van de gemeente binnen de PGA-R.

Dit handboek moet handvatten bieden voor de gemeente. Dit betekent echter niet dat het handboek voor elk signaal en elke casus toepasbaar zal zijn; de praktijk leert dat casuïstiek elke keer weer anders is en dat soms bepaalde routes anders worden doorlopen dan aanvankelijk gedacht. Dat betekent ook dat dit handboek en het bijbehorende stappenplan niet in beton gegoten is, maar afhankelijk van praktijkervaring en voortschrijdend inzicht zal moeten worden geactualiseerd.

Naast een beschrijving van het werkproces, is in dit handboek een toelichting opgenomen bij de rollen, taken en bevoegdheden van de verschillende betrokken partners. Hierbij is expliciet aandacht voor de toekomstige wettelijke grondslag van de PGA. Daarnaast is in dit handboek beschreven hoe (intern en extern) ingezet kan worden op het bevorderen van deskundigheid en het versterken van de signaleringsstructuur.

Op de volgende pagina is visueel weergegeven hoe de verschillende elementen uit het handboek zich tot elkaar verhouden.

Leeswijzer

We gaan eerst op de rollen, taken en bevoegdheden van de partners die bij de PGA-R betrokken zijn (zie hoofdstuk 2). Daarna beschrijven we het stappenplan – van melden van signalen tot en met het afsluiten van een casus binnen de PGA-R (zie hoofdstukken 3 t/m 7). In bijlage 1 vind je een toelichting op de grondslagen van de aanpak. In bijlage 2 beschrijven we het opleidingsplan ten behoeve van de deskundigheidsbevordering in de gemeenten. Tot slot beschrijven we in bijlage 3 wat er nodig is voor de implementatie van de werkwijze zoals beschreven in dit handboek.

¹ Zie [Fase 2: Persoonsgerichte aanpak radicalisering \(PGA\) | Lokale aanpak radicalisering, extremisme en terrorisme | Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid](#)

Deskundigheidsbevordering

Wettelijke grondslag PGA-R

Rollen, taken en bevoegdheden kernpartners + deelnemers aan PGA-R

1 Taken, rollen en grondslagen

In dit hoofdstuk beschrijven we beknopt de rollen, taken en bevoegdheden van de verschillende partners die een rol hebben in de (voorfase van de) PGA-R. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen we naar bijlage 1.

1.1 Rollen en taken

Drie kernpartners (gemeente, politie, Openbaar Ministerie) vormen het hart van de aanpak PGA-R. Deze partijen bepalen in de weegploeg wie er wordt opgenomen en zijn (doorgaans) verantwoordelijk voor een belangrijk deel van de uitvoering van de interventies tijdens de casusaanpak (zie tabel 1). In de aanpak wordt samengewerkt met de vaste casuspartners Reclassering Nederland en Raad voor de Kinderbescherming en op maat andere mogelijke partners die nodig zijn. Het Zorg- en Veiligheidshuis Rotterdam is voor de drie gemeenten de regionale netwerkorganisatie die de aanpak faciliteert om in complexe radicaliseringscasussen zorg en veiligheid te verbinden. Dit betekent concreet dat het overleg van de weegploeg wordt georganiseerd door, bij en onder leiding van het ZVH en dat ook de casusoverleggen voor de voortgang van de aanpak door, bij en onder leiding van het ZVH worden georganiseerd.

In tabel 1.1 is beknopt weergegeven wat de rollen en taken zijn en op basis van welke grondslag de kernpartners hun rollen en taken mogen uitvoeren. Naast de globale rollen van de individuele kernpartners en overige deelnemers aan de weegploeg en PGA-R, zijn er twee rollen die we graag uitlichten:

1. **Procesregie:** in veel gevallen hebben gemeenten hun PGA uitbesteed aan het ZVH. Het ZVH neemt de procesregie op zich. Dit betekent doorgaans dat het ZVH de voorzittersrol van het overleg van de weegploeg op zich neemt en het casusoverleg voorziet. Ook verzorgt het ZVH doorgaans de verslaglegging (o.a. in de vorm van een plan van aanpak) en het organiseren van de overleggen en het uitnodigen van de deelnemers. De procesregisseurs beschikken ook over inhoudelijke expertise op radicalisering en kunnen daarmee voor gemeenten als vraagbaak/sparringpartner dienen.
2. **Casusregie:** welke organisatie de casusregie heeft, wordt per casus bepaald. In veel gevallen wordt de casusregie belegd bij de gemeente, omdat de gemeente vaak een groot deel van de interventies uitvoert en/of contact heeft (of in contact kan komen) met de betrokkene. Als bijvoorbeeld een

betrokkene onder reclasseringstoezicht staat, kan het ook betekenen dat de reclassering de casusregie heeft i.v.m. het contact met en het zicht op de betrokkene. De casusregisseur is verantwoordelijk voor de inhoudelijke voortgang van de casus. De casusregisseur ziet toe op de uitvoering en voortgang van de interventies uit het plan van aanpak. Hij/zij stemt ook met de procesregisseur af over de voortgang en wanneer een casusoverleg gepland met worden. Elke casus is anders, hetgeen betekent dat casusregisseur en procesregisseur per casus in onderling overleg bepalen wie er voor welke specifieke regietaken verantwoordelijk is.

Radicaliseringscasuïstiek bij Zorg- en Veiligheidshuis Rotterdam-Rijnmond

Radicaliseringssignalen en casuïstiek voor de gemeente Gorinchem, Hoeksche Waard en Molenlanden worden besproken bij het Zorg- en Veiligheidshuis Rotterdam-Rijnmond. Overige complexe casuïstiek waarbij betrokkenheid van het Zorg- en Veiligheidshuis gewenst/noodzakelijk is, wordt (anno eind 2024) besproken in het Zorg- en Veiligheidshuis Zuid-Holland Zuid.

De werkzaamheden doen alle deelnemers aan de weegploeg en het casusoverleg vanuit onderstaande rollen, taken en wettelijke grondslagen.

8

1.2 Wettelijke grondslag

De partijen handelen altijd elk vanuit de eigen wettelijke bevoegdheden en taken. De gemeente heeft een grondslag voor inzet van interventies vanuit de burgemeestersbevoegdheden (Openbare Orde en Veiligheidsstaak) op grond van artikel 172 Gemeentewet. Daarnaast zijn er eigenstandige grondslagen voor de mogelijke inzet van allerlei zorginterventies in het kader van de PGA-R (zie bijlage 1). Als leidraad en ter ondersteuning van de aanpak is in 2017 het landelijk Modelconvenant Persoonsgerichte aanpak voorkoming radicalisering opgesteld. Binnenkort krijgt de samenwerking en onderlinge gegevensdeling in het casusoverleg Persoonsgerichte Aanpak Radicalisering (PGA-R) een eigen wettelijke grondslag in de Wet Persoonsgerichte Aanpak Radicalisering en Terroristische Activiteiten (kortweg WPARTA²) (zie bijlage 1 voor meer toelichting).

² Deze wet is in april 2024 aangenomen door de Tweede Kamer.

Tabel 1.1 Beknopt overzicht taken kernpartners PGA en grondslag voor deelname aan de aanpak

Organisatie	Belangrijkste taak/ verantwoordelijk voor:	Belangrijkste Rol	Gezamenlijke Rol	Belangrijkste Grondslag
Gemeente	<ul style="list-style-type: none"> • BM: OOV • Coördineren en regievoeren • Preventief signaleren 	<ul style="list-style-type: none"> • Op maat: casusregie • Interventies: bestuurlijk, (jeugd)zorg; WI, scholing, financieel, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kernpartner weegploeg en casusoverleg • Op- en afschalen in de bestuurlijke driehoek 	Artikel 172 Gemeentewet
Politie	<ul style="list-style-type: none"> • OOV-handhaving (onder BM) • Strafrechtelijke handhaving (onder OM) 	<ul style="list-style-type: none"> • Interventies: gesprek; monitoren persoon • Inzet strafrechtelijke instrumenten • Intelligence 		Artikel 3 Politiewet
Openbaar Ministerie	Opsporing en vervolging	<ul style="list-style-type: none"> • Interventies: keuzes t.a.v. strafrechtelijke stappen 		Artikel 124 Wet op de rechterlijke organisatie
Taken, rollen en grondslagen overige partners (zie bijlage 1)				

1.3 Gegevensdeling

Om de eigen rol en taken binnen de gezamenlijke PGA-R goed te kunnen uitvoeren is onderlinge gegevensdeling nodig. Daarbij doen partijen primair een beroep op:

9

Gemeente	Artikel 6, lid 1e AVG
Politie	Artikel 18, lid 2; en Artikel 20 Wet politiegegevens
Openbaar Ministerie	Artikel 39f, lid 1 Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens
Overige partners	Zie bijlage 1

De AVG vraagt dat er in deze wet een grondslag gevonden moet worden voor gegevensdeling. Vrijwel altijd geldt dat dit neerkomt op gegevensdeling op grond van artikel 6, lid 1 e. Hierin staat dat gegevens verwerkt mogen worden ‘...voor de goede uitoefening van de eigen (wettelijke) taken van partijen’. Bij de verwerking van gegevens ten dienste van de samenwerking zijn de uitwisselende partijen altijd gezamenlijk verwerkingsverantwoordelijk. Om te bepalen of het rechtmatig gebeurt kunnen enkele specifieke vragen worden beantwoord.³

³ Zie ook paragraaf 3.5. in Platform Sociaal Domein (z.d.). Gegevensdeling in sociaal-, zorg- en veiligheidsdomein via: [Gegevensdeling in sociaal, zorg- en veiligheidsdomein](#).

1.4 Wetten, regels en zorgvuldigheidsvereisten

Er zijn voor de gemeente verschillende soorten wetten en regelgeving (Grondwet; EVRM; AVG; en specifieke wetten in het sociaal domein) waaraan dient te worden voldaan (zie bijlage 1). De AVG vraagt dat wordt voldaan aan zeven zorgvuldigheidsvereisten:

- 1) Rechtmatigheid, behoorlijkheid en transparantie
- 2) Afweging tussen maatschappelijk belang versus persoonlijk belang
- 3) Minimale gegevensverwerking
- 4) Juistheid
- 5) Opslagbeperking of dataminimalisatie
- 6) Integriteit en vertrouwelijkheid
- 7) Verantwoordingsplicht

1.5 Notificatie en rechten van betrokkene

Iemand die wordt opgenomen in de PGA-R heeft er recht op dat hij hiervan op de hoogte wordt gesteld ('notificatie'). Deze notificatieplicht kan op grond van artikel 41 UAVG worden opgeschort (dus uitgesteld). De betrokkene wordt in de notificatieplicht onder meer gewezen op zijn rechten. Dit heeft betrekking bijvoorbeeld op het recht van inzage, correctie, bezwaar en beperking van gegevens (zie bijlage 1 voor een uitgebreidere toelichting).

10

2 Fase 1: Melden signaal

Professionals die in direct contact staan met inwoners, hebben een belangrijke signalerende functie als het aankomt op signalen die erop wijzen dat het niet goed gaat met iemand. Bijvoorbeeld omdat iemand psychische problemen heeft, een verslaving heeft of bijvoorbeeld schulden. Ook als iemand radicaliseert hebben professionals die in direct contact staan met inwoners een belangrijke signalerende functie. Zij zijn immers de ogen en oren op straat, in de wijk en bij mensen thuis.

Ook als inwoners zich zorgen maken over een mede-inwoner, kunnen zij dit bij de gemeente (of bij andere professionals, zoals de wijkagent) melden. Het is belangrijk dat professionals signalen van radicalisering weten te herkennen én dat ze weten waar ze met signalen terecht kunnen. In dit hoofdstuk beschrijven we de werkwijze die gehanteerd kan worden door de gemeenten voor het melden van signalen.

Inwoners of professionals (die de directe route naar de afdeling OOV niet kennen) die zorgen willen melden bij de gemeente, kunnen dat doen via het algemene telefoonnummer of emailadres van de gemeente. Professionals kunnen daarnaast ook de directe meldingsroute gebruiken, door een signaal te melden via [] (E-mailadres) of via [] (Telefoonnummer)

11

*De hieronder beschreven stappen 1a en 1b gelden als er via het Klantencontactcentrum (KCC) een melding binnenkomt. Als een professional of iemand anders **rechtstreeks** meldt bij de afdeling OOV, dan geldt **alleen** stap 1b.*

Anoniem melden

Als de melder **na** het verstrekken van de informatie aangeeft anoniem te willen blijven, zal het stappenplan zoals hieronder beschreven verder worden doorlopen.

Hierbij is het belangrijk dat in de melding wordt vermeld dat de melder wenst anoniem te blijven en dat daarom extra zorgvuldigheid geboden is om te voorkomen dat herleidbare informatie wordt verstrekt aan derden. Het is daarom belangrijk dat bovenaan de informatie die verstrekt wordt aan de gemeentelijke procesregisseur of beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering wordt benoemd dat het om een ANONIEME melding gaat.

Stap 1a. Melden via het KCC

- Een inwoner of professional kan een zorgelijk signaal melden door te bellen, mailen of via het contactformulier van de gemeente.
 - Indien de melding telefonisch wordt gedaan: de medewerker van het KCC vraagt waar de zorgen betrekking op hebben, welke concrete situatie(s) zich heeft (of hebben) voorgedaan waardoor de zorgen zijn ontstaan en hoe lang de zorgen al spelen. Daarnaast laat de medewerker van KCC weten dat dat de melding wordt doorgestuurd naar de afdeling Openbare Orde en Veiligheid (c.q. afdeling Integrale Veiligheid) en dat er mogelijk contact wordt opgenomen om verder te praten over de zorgen. De naam en het telefoonnummer van de melder wordt door het KCC genoteerd.
 - Indien de melding per mail wordt gedaan: de medewerker van het KCC laat per mail weten dat de melding wordt doorgestuurd naar de afdeling Openbare Orde en Veiligheid en dat er mogelijk contact wordt opgenomen om verder te praten over de zorgen. Ook geeft de KCC-medewerker aan dat de contactgegevens van de melder worden gedeeld zodat contact opgenomen kan worden.
- Eventuele stukken, zoals brieven, worden via de gekozen route meegestuurd. Indien bekend wordt vermeld waar de zorgen betrekking op hebben, welke concrete situatie(s) zich heeft (of hebben) voorgedaan waardoor de zorgen zijn ontstaan en hoe lang de zorgen al spelen. Ook de contactgegevens worden gedeeld.
- Als signalen door het KCC zelf worden waargenomen, bijvoorbeeld als het KCC een brief ontvangt, wordt alle informatie hierover via betreffende route in de gemeente (zie kader) gemeld.

12

Toelichting per gemeente:

- **Gorinchem:** De medewerker van KCC zet alle informatie over de melding niet in het registratiesysteem Join, maar zet het op de mail naar [] (E-mailadres)
- **Hoeksche Waard:** De medewerker van KCC legt alle informatie over de melding vast in Join en zet het via dit systeem door naar [] (E-mailadres)
Zo is het alleen in te zien voor deze drie personen en niet voor de rest van het team.
- **Molenlanden:** De medewerker van het KCC kan de informatie doorzetten via email of in het zaakssysteem zetten¹. Bij de gemeente Molenlanden kan een melding ook binnenkomen via het contactformulier van de gemeente. In dat geval komt de melding binnen bij een medewerker van de afdeling Openbare Ruimte, waarna de melding wordt doorgezet naar de afdeling OOV.

Stap 1b. Melden bij gemeentelijk procesregisseur of beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering

- Signalen kunnen bij [] (Naam) gemeld worden via het KCC, door het KCC of door professionals direct. Dit gebeurt via email of per telefoon.
- Professionals ontvangen bij een melding via email, direct na de melding een automatische reply dat de melding in goede orde is aangekomen en dat uiterlijk binnen 5 werkdagen contact wordt opgenomen. Ook wordt hen gevraagd een telefoonnummer door te geven, indien deze niet in de eerste mail vermeld staat.

De gemeentelijk procesregisseur/beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering hebben toegang tot de mailbox.

- De gemeentelijke procesregisseur/ beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering neemt uiterlijk binnen 5 werkdagen telefonisch contact op met de professional. Indien er sprake is van een urgente situatie, neemt de gemeentelijke procesregisseur/ beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering eerder contact op met de melder, verzoekt de melder contact op te nemen met de politie of neemt zelf contact op met de politie. Als de melding afkomstig is van een inwoner die via het KCC een zorgelijk signaal heeft gemeld, neemt de gemeentelijk procesregisseur of beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering contact op met de inwoner (zie stap 2).

3 Fase 2: Inventariseren signaal

Samenvatting fase 2

- **Doel: valideren signaal en besluit m.b.t. vervolgtraject**
- **Communicatie persoonsgegevens: via beveiligde mail**
- **Dossiervorming: beperkt en alleen tijdelijk**
- **Termijn: maximaal 8 weken**

Het doel van deze fase is het valideren en concretiseren van het binnengekomen signaal bij de gemeente van mogelijke radicalisering. Als sprake is van mogelijke radicalisering, dan wordt nagegaan of het signaal geagendeerd dient te worden in het weegoverleg in het ZVH.

Deze fase wordt uitgevoerd op lokaal niveau vanuit de OOV-taak van de Burgemeester, vertegenwoordigd door de aangewezen medewerker⁴ van de gemeente en/of de beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering van de afdeling Openbare Orde en Veiligheid.

Radicaliseringscasuïstiek bij Zorg- en Veiligheidshuis Rotterdam-Rijnmond

Radicaliseringssignalen en casuïstiek voor de gemeente Gorinchem, Hoeksche Waard en Molenlanden worden besproken bij het Zorg- en Veiligheidshuis Rotterdam-Rijnmond. Overige complexe casuïstiek waarbij betrokkenheid van het Zorg- en Veiligheidshuis gewenst/noodzakelijk is, wordt (anno eind 2024) besproken in het Zorg- en Veiligheidshuis Zuid-Holland Zuid.

14

Voortraject: melden van signalen bij gemeente of ZVH

Zoals in fase 1 is beschreven kan een signaal worden gemeld bij de gemeente. In sommige gevallen komt het signaal niet eerst bij de gemeente terecht maar direct bij het ZVH:

- **Signaal komt van lokale partner/inwoner:**
Als een signaal bij de gemeente wordt gemeld, vervolgt de gemeente het proces zoals hieronder beschreven (zie stap 2).
- **Signaal van reeds betrokken strafpartner(s):**
Het kan voorkomen dat er al een strafrechtelijk onderzoek (of inlichtingenonderzoek) naar een betrokkene loopt, en de betrokkene (nog) niet bij de gemeente bekend is in het kader van radicalisering. In dit geval zal een signaal pas bij de gemeente bekend worden als de

⁴ Doorgaans is dit een procesregisseur met expertise en aandachtsgebied 'radicalisering'. Niet te verwarren overigens met de procesregisseur van het ZVH.

veiligheidsdiensten of strafrechtpartners (OM en/of politie) besluiten de gemeente hierover in te lichten en het signaal naar de weegploeg van het ZVH te brengen. *In dat geval wordt het signaal direct aangemeld voor de weegploeg bij het ZVHRR (zie fase 3).*

In dit geval kan het zijn dat de gemeente overvallen wordt door het feit dat een inwoner radicaliseert en/of betrokken is bij terroristische/extremistische activiteiten. Vaak zal de burgemeester als eerste op de hoogte worden gesteld. Voor meer informatie over de casus is het aan te raden om als beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering contact op te nemen met de teamchef van het basisteam en/of met de vertegenwoordigers van de politie en OM in de weegploeg.

- **Signaal van DJI over iemand die gedetineerd zit:**

Als iemand gedetineerd zit wordt dit door DJI altijd gemeld bij de woongemeente. Deze wordt dan betrokken bij de re-integratie waar (op termijn) sprake van is. De nazorgcoördinator van de gemeente⁵ gaat in gesprek met de betreffende persoon en (onder andere) met diens casemanager (en mentor) in de PI. Als van deze persoon wordt gemeld dat sprake kan zijn radicalisering, dan wordt dit signaal óók in onderhavig werkproces ingebracht.

- **Let op:** de nazorgcoördinator kan enkel op de hoogte komen van informatie die nodig is om uit te wisselen ten behoeve van een effectieve re-integratie in de samenleving.
- **Let op:** als iemand gedetineerd zit kan er reeds in de inventarisatiefase sprake zijn van gesprekken met deze persoon. Die dienen ten dienste te staan van effectieve re-integratie. Dit betekent dat er niet ingegaan kan worden om iemands gedachtengoed tenzij dat nodig is om de voorwaarden voor de re-integratie beter te kunnen stellen.
- **Multidisciplinair Afstemmingsoverleg Resocialisatie (MAR)-overleg:** als iemand op de Terroristische Afdeling (TA) zit, wordt er vanuit DJI (door het Programma Aanpak Radicalisering en Extremisme PARE) samen met de gemeente van uitstroom of herkomst en Reclassering Nederland (RN) een MAR-overleg georganiseerd. In dit overleg wordt aan het individueel resocialisatieplan gewerkt, met aandacht voor risico's, hulpvragen en responsiviteit.⁶ Binnen dit overleg worden gegevens uitgewisseld op grond van art. 18a en 18b van de Penitentiaire Beginselenwet. Dit overleg wordt doorgaans parallel aan het casusoverleg van het ZVH gehouden.

15

⁵ Het is mogelijk dat deze taak is uitbesteed aan het ZVH.

⁶ Zie DJI (z.d.) Factsheet Terroristische Afdeling, via https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjE77vMkomKAXUB9bsIHew_A8wQFnoECA4QAw&url=https%3A%2F%2Fwww.dji.nl%2Fbinaries%2Fdji%2Fdocumenten%2Fpublicaties%2F2022%2F09%2F05%2Ffactsheet-terroristenafdeling%2FFactsheet_terroristenafdeling_V3.pdf&usq=AOvVaw2F4c9vej0PMz1Vumsq5Mvs&opi=89978449

Stap 2: lokale signalering en inventarisatie

- Er komt een signaal binnen bij een gemeentelijk procesregisseur of beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering.
- De gemeentelijk procesregisseur of beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering neemt zo mogelijk contact op met de melder en stelt verhelderingsvragen over het signaal. Het stellen van de verhelderingsvragen heeft als doel om het signaal te valideren en concretiseren. Voorbeelden van verhelderingsvragen zijn:
 - Wat is uw relatie tot de betrokkene over wie het signaal gaat?
 - Heeft u het signaal zelf waargenomen? Of heeft u het signaal van iemand anders gehoord? Zo ja: van wie/welke organisatie?
 - Wat heeft u precies gezien/gehoord?
 - Heeft degene over wie het signaal gaat vaker dat gedrag vertoond/die uitspraken gedaan?
 - Bent u de enige die zorgen heeft of zijn er ook zorgen bij anderen?

Idealiter komt de gemeentelijk procesregisseur of beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering in direct contact met degene die het signaal heeft waargenomen. Mocht de melding door iemand anders zijn gedaan dan degene die het signaal heeft waargenomen, dan is het wenselijk om in contact proberen te komen met degene die het signaal heeft waargenomen.

- De verzamelde informatie wordt door de gemeentelijk procesregisseur of beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering vastgelegd. Dit gebeurt in een lokaal registratiesysteem⁷. Bij het vastleggen van informatie is het belangrijk dat de informatie alleen toegankelijk is voor bevoegden. Idealiter worden de persoonsgegevens gescheiden opgeslagen van de informatie over het signaal. Dit kan door een uniek identificerend nummer te koppelen aan de casus, en de koppeling tussen de naam en de casus op te slaan in fysieke kluis, waar alleen bevoegden toegang toe hebben.
- De gemeentelijk procesregisseur of beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering maakt aan de hand van de definitie van radicalisering en extremisme, de globale inschatting of het signaal moet worden aangemeld bij het ZVH. Hierbij kijkt hij of zij of er sprake is/likt te zijn van⁸:
 - a) Een bepaald **wereldbeeld of ideologie die botst met onze democratische rechtsorde.**
 - b) Iemand die vanuit die ideologie **geweld lijkt te accepteren om doelen te bereiken.**
- Een globale inschatting betekent dat er **geen** weging wordt gedaan. En zeker ook niet dat wordt nagegaan of iets 'radicalisering' of 'extremisme is of niet. De gemeentelijk procesregisseur of

⁷ Indien er geen lokaal registratiesysteem is, of dit systeem niet voldoet aan de vereisten voor het opslaan van informatie over signalen, kan er ook voor worden gekozen om een fysiek dossier bij te houden dat in een kluis wordt bewaard.

⁸ Dit zijn de elementen uit de definitie van extremisme, zoals beschreven door op: [Wat is radicalisering? | Nederlands Jeugdinstituut](#)

beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering bekijkt op basis van de beschikbare informatie enkel of er aanwijzingen zijn dat een of meerdere elementen uit de definitie van radicalisering aanwezig kunnen zijn, dus dat er sprake is van 'mogelijke radicalisering'. Hierover kan collegiale afstemming plaatsvinden, eventueel met de procesregisseur van het ZVH. Bij enige twijfel kiest de gemeentelijk procesregisseur of beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering ervoor het signaal wel aan te melden bij het ZVH, zodat weging door de weegtafel kan uitwijzen welk vervolg aan het signaal gegeven zou moeten worden.

Besluit na inventarisatiefase

Er zijn 4 mogelijke stappen die gezet kunnen worden naar aanleiding van de inventarisatie van een signaal door de gemeentelijk procesregisseur en/of beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering:

1. Het signaal is onvoldoende concreet om te kunnen inschatten van welke problematiek er mogelijk sprake is.

De gemeentelijke procesregisseur en/of beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering bespreken welke aanvullende informatie (enkel afkomstig van melder of van politie) nodig is en raadplegen zo mogelijk melder of politie hiervoor.

→ Vervolgens: de gemeentelijke procesregisseur en/of beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering maakt opnieuw de globale afweging op basis van de definitie van radicalisering er aanwijzingen zijn dat een of meerdere elementen uit de definitie van radicalisering aanwezig kunnen zijn.

17

2. Het signaal wordt niet ingeschat als vermoedelijke of mogelijke radicalisering; uit de verhelderingsvragen zijn geen (andere) zorgen naar voren gekomen;.

Het signaal wordt niet verder besproken, ook niet bij andere overlegtafels. De gemeentelijk procesregisseur of beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering neemt contact op met de melder om de beslissing mede te delen.

→ Persoonsgegevens worden vernietigd. Eventueel andere vastgelegde informatie wordt geanonimiseerd en na maximaal 12 maanden eveneens vernietigd.

3. Er zijn zorgelijke signalen, maar er is/lijkt geen sprake van (vermoedelijke) radicalisering;

De gemeentelijk procesregisseur of beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering⁹ agendeert de casus op een ander gemeentelijk casuoverleg of gemeentelijke organisatie (zoals het sociaal

⁹ Indien de procesregisseur of beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering niet bij andersoortige casuïstiek betrokken is, draagt hij of zij de casus over naar de betreffende beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering.

wijkteam) of bij het Zorg- en Veiligheidshuis Zuid-Holland Zuid (ZVH ZHZ), dat gaat over complexe casuïstiek.

→ De casus wordt niet aangemeld voor weging bij de weegploeg in het ZVHRR.

4. Het signaal wordt ingeschat als (mogelijke) radicalisering; De gemeentelijk procesregisseur of beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering doet een veld-aanmelding bij het ZVH voor de weegploeg (zie fase 3).¹⁰

In alle gevallen neemt de gemeentelijk procesregisseur of beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering contact op met de melder om de beslissing mede te delen.

¹⁰ Voor gemeente Hoeksche Waard geldt dat de beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering tijdens het tweewekelijks overleg met de burgemeester de burgemeester informeert over het voornemen om een signaal in te brengen bij de weegploeg van het ZVH. In de andere gemeenten worden de burgemeester op de hoogte gesteld als een PGA radicalisering wordt gestart, zie stap 3e.

Rollen, taken en grondslagen	Fase 1: Melden	Fase 2: Inventariseren	Fase 3: Wegen	Fase 4: Casusaanpak	Fase 5: Afsluiten	Toelichting op rollen, taken en grondslagen	Opleidingsplan	Implementatie plan
------------------------------	----------------	------------------------	---------------	---------------------	-------------------	---	----------------	--------------------

4 Fase 3: Wegen van een signaal

Samenvatting fase 3:

- **Doel:** duiden en wegen signaal en besluiten over al dan niet starten van een aanpak ('signaal' wordt dan 'casus'); ofwel ander opvolgtraject van het signaal
- **Regionaal overleg (weegploeg ZVH):** burgemeester (vertegenwoordigd door de gemeentelijk procesregisseur of beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering van de afdeling Openbare Orde en Veiligheid) + politie + Openbaar Ministerie + procesregisseur ZVH
- **Communicatie persoonsgegevens:** via het PGAx portaal van het ZVH, via PGAx RRZHZ - Portaal
- **Dossievorming:** geen, tenzij positief besluit (dan: aanmaken casus in PGAx)
- **Beoordeling:** unanimiteit vereist voor opname in persoonsgerichte aanpak radicalisering
- **Termijn:** weging binnen ca. 4-8 weken na binnenkomen van signaal

Het doel van deze fase is om het signaal van mogelijke radicalisering (nader) te duiden om een keuze te maken of een persoonsgerichte aanpak radicalisering al dan niet gestart moet worden. Zolang er nog geen positief besluit is genomen is sprake van een 'signaal' en nog niet van een 'casus'.

19

Weegploeg

De weging wordt conform de nieuwe wetgeving i.o. uitgevoerd door de weegploeg. De weegploeg bestaat uit¹¹:

- Procesregisseur ZVH (voorzitter)
- Tenminste één gemeentelijk procesregisseur of beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering OOV (beide deelnemer vanuit OOV-taak Burgemeester)
- Een of meerdere vertegenwoordigers van politie
- Een of meerdere aangewezen vertegenwoordiger(s) van het Openbaar Ministerie.

Criteria

Volgens de nieuwe wet WPARTA (artikel 5) is het de bedoeling dat een signaal betrekking heeft op *'... gedragingen van een natuurlijk persoon of rechtspersoon die in verband kan worden gebracht met*

¹¹ In de conceptversie van het regionaal document wordt ook gesproken van het 'expertteam'. Conform de nieuwe wet WPARTA i.o. zijn alleen de drie kernpartners (burgemeester, politie en Openbaar Ministerie) deelnemer aan de weegploeg. In de MvT wordt niet de mogelijkheid genoemd dat andere partijen kunnen deelnemen aan de weegploeg (MvT, par. 2.3, p. 6 onderaan).

radicalisering of terroristische activiteiten of een situatie waarin deze verkeert, die verband houden met het doel van het casusoverleg’.

Een aanpak wordt alleen gestart indien is voldaan aan de wettelijke vereisten hiervoor. Dit betekent dat eerst een weging is gemaakt aan de hand van de volgende vijf indicatoren¹²:

1. De mate waarin betrokkene bereid is geweld toe te passen of te propageren;
2. De mate waarin betrokkene vasthoudt aan extremistische denkbeelden;
3. De sociale relaties van betrokkene;
4. De mate van identificatie door betrokkene met een extremistische groep of ideologie;
5. De zelfredzaamheid van betrokkene.

Volgens de nieuwe wet WPARTA wordt op grond van voornoemde vijf indicatoren getoetst *of de persoon een gevaar vormt voor de veiligheid van zichzelf of de samenleving.*¹³

Stap 3a: Aanmelden Zorg- en Veiligheidshuis

- Het signaal wordt door de procesregisseur of beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering via het PGAx portaal van het ZVH ([PGAx RRZHZ - Portaal](#)) aangemeld voor de weegploeg van het ZVHRR.

20

De aanmelding verloopt als volgt:

1. Via de link op de website wordt de veldaanmelding gedaan. Daarbij wordt de volgende informatie ingevuld:
 - Emailadres melder
 - Personalialia betrokkene(n)
 - Inhoud van de melding
 - Evt. al betrokken instanties
 2. Elke 4 weken op een vaste dag worden de aangemelde radicaliseringssignalen besproken in de weegploeg.
- De procesregisseur van het ZVH agendeert het signaal voor het overleg met de weegploeg.
 - In het portaal vult de procesregisseur of beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering alle informatie in die hij of zij in voorgaande stap heeft verzameld. Ook door de overige deelnemers aan de weegploeg wordt informatie vanuit hun organisatie ingevuld in het portaal. Deze informatie is ter voorbereiding in te zien voor de deelnemers aan de weegploeg.

¹² Zie artikel 5, lid 3 nieuwe wet WPARTA i.o.

¹³ Het beoordelen van deze criteria wordt in de Memorie van Toelichting (MVT) bij de wet omschreven als het kijken naar *‘radicale opvattingen in combinatie met het (in)direct legitimeren van geweld, of de bereidheid om activiteiten te verrichten die de democratische rechtsstaat ondermijnen’*, zie paragraaf 2.1, WPARTA.

Stap 3b: Duiden en beoordelen signaal in de weegploeg

- Er wordt vervolgens gezamenlijk gewogen of er sprake is van radicalisering en of dit dusdanig zorgelijk is dat een aanpak gestart moet worden. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het weegkader van het ZVH.
- De volgende vijf (toekomstige) wettelijke criteria zijn leidend bij de weging¹⁴:
 1. De mate waarin betrokkene bereid is geweld toe te passen of te propageren;
 2. De mate waarin betrokkene vasthoudt aan extremistische denkbeelden;
 3. De sociale relaties van betrokkene;
 - De mate van identificatie door betrokkene met een extremistische groep of ideologie;
 - De zelfredzaamheid van betrokkene.Het ZVHRR heeft deze criteria omgezet in een vastgelegde scoringsmethodiek waarbij formules worden gebruikt om tot een score te komen op de onderwerpen CTER-componenten, risicocomponenten en achtergrond (i.c. de leefgebieden).
- Afhankelijk van de uitkomst van weging, besluit de weegploeg over notificeren: wel doen en zo ja, hoe en door wie of zijn er uitstelgronden geldig (zie stap 3d).

21

Besluit na wegen

1. Er is onvoldoende informatie beschikbaar voor een beslissing.

De deelnemers van de weegploeg bespreken welke informatie aanvullend nodig is en waar en door wie deze informatie verzameld kan worden. Er kan (volgens de WPARTA i.o.) op dit moment door de gemeentelijk procesregisseur of beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering informatie inclusief persoonsgegevens worden opgevraagd bij het College van B&W (i.c. sociaal domein informatie)¹⁵, de Raad voor de Kinderbescherming en een van de reclasseringsorganisaties (casuspartners). Deze informatie kan, via het PGAX-portaal worden ingevoerd door de gemeentelijk procesregisseur of is worden ingebracht in een volgend weegoverleg. Ook is het mogelijk een andere convenantpartner bilateraal te consulteren waarbij het signaal anoniem wordt voorgelegd¹⁶.

➔ De procesregisseur van het ZVH agendeert het signaal maximaal binnen 4 weken opnieuw in weegoverleg met verrijkte informatie (zie stap 3b).

¹⁴ Er hoeft niet aan alle criteria te worden voldaan en de criteria zijn in principe 'niet uitputtend' in de nieuwe wet. Er kan dus ook naar andere aspecten gekeken worden. Volgens de nieuwe wet: "het geheel van de informatie [moet] voldoende substantie hebben" (MvT, p. 42).

¹⁵ Deze mogelijkheid is expliciet in de nieuwe wet opgenomen (amendement Muetler).

¹⁶ Conform de nieuwe wet WPARTA, mogen andere partners pas in casuoverleg deelnemen nadat een casus in behandeling is genomen en de noodzaak van deelname van deze partner is vastgesteld.

2. Er is sprake van zorgelijke radicalisering volgens de weegploeg; en er wordt een PGA radicalisering gestart.

→ De procesregisseur van het ZVH agendeert de casus in het casusoverleg (zie stap 3c voor vervolg).

3. Er is sprake van radicale opvattingen die worden geduid als activisme¹⁷ of zijn onvoldoende zorgelijk voor de PGA radicalisering bij het ZVHRR. Er zijn wel andere zorgsignalen.

→ Er wordt geen PGA radicalisering gestart. De gemeentelijk procesregisseur of beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering doet een veldaanmelding voor een ander ZVH-overleg (bij ZVH ZHZ) of agenderen de casus op een op gemeentelijk overleg.

→ Daarna: De vastgelegde persoonsgegevens in PGAx worden door het ZVHRR vernietigd. Ook in het gemeentelijke registratiesysteem wordt informatie met betrekking tot het signaal vernietigd, eventueel nadat het is doorgeleid/gebruikt in de aanmelding richting een andere casustafel/aanpak. Overige vastgelegde informatie wordt zo nodig geanonimiseerd en na maximaal 12 maanden vernietigd.

Escalatie als er geen unanimititeit wordt bereikt

Als er geen unanimititeit wordt bereikt in de weegploeg over het te nemen besluit, kan het gebeuren dat de casus geëscaleerd moet worden binnen de gemeenten.

- Gorinchem: in dat geval wordt de casus en het gebrek aan unanimititeit besproken met een strategisch adviseur en/of teamleider om te kijken naar een alternatieve aanpak.
- Molenlanden: in dat geval wordt de casus en het gebrek aan unanimititeit voorgelegd aan de burgemeester ter besluitvorming. Ter besluitvorming, wordt de casus, het gebrek aan unanimititeit en het eventuele alternatief besproken met de burgemeester.
- Hoeksche Waard: in dat geval wordt de casus en het gebrek aan unanimititeit besproken met een senior beleidsmedewerker en de teammanager om te kijken naar een alternatieve aanpak. De keuze voor een eventueel alternatief wordt voorgelegd tijdens het tweewekelijks overleg met de burgemeester.

4. Er is sprake van radicale opvattingen die worden geduid als activisme of er zijn onvoldoende zorgelijk voor de PGA radicalisering. Er zijn geen zorgsignalen.

→ Het signaal wordt niet verder besproken, ook niet bij andere overlegtafels.

¹⁷ Van activisme is sprake als iemand anderen wil overtuigen van bepaalde standpunten. Dit kan gaan om bepaalde religieuze denkbeelden, maar bijvoorbeeld ook om denkbeelden rondom klimaat of dierenwelzijn. Activisten maken doorgaans gebruik van democratische rechten, zoals demonstratie- of petitieright. In de kern zijn de activiteiten van activisten er niet op gericht om de democratische rechtstaat te ondermijnen. Wel kan activisme een voedingsbodem voor extremisme vormen zijn, zie ook: [Wat is het verschil tussen activisme, extremisme en terrorisme? | AIVD](#)

Rollen, taken en grondslagen	Fase 1: Melden	Fase 2: Inventariseren	Fase 3: Wegen	Fase 4: Casusaanpak	Fase 5: Afsluiten	Toelichting op rollen, taken en grondslagen	Opleidingsplan	Implementatie plan
------------------------------	----------------	------------------------	---------------	---------------------	-------------------	---	----------------	--------------------

→ Daarna: in PGAX worden de vastgelegde persoonsgegevens door het ZVHRR vernietigd. Ook in het gemeentelijke registratiesysteem vastgelegde informatie die betrekking heeft op het signaal, worden vernietigd, eventueel nadat het is doorgeleid/gebruikt in de aanmelding richting een andere casustafel/aanpak. Overige vastgelegde informatie wordt zo nodig geanonimiseerd en na maximaal 12 maanden vernietigd.

Stap 3c: Bepalen partners voor casuoverleg

- Nadat is besloten dat een PGA radicalisering wordt gestart, wordt door de weegploeg nagegaan welke (casus)partners er nodig zouden zijn voor het op te stellen en uit te voeren plan van aanpak. Naast de reguliere kernpartners en de twee casuspartners (RvdK en reclassering), kan het ook gaan om incidentele deelnemers die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van interventies uit het plan van aanpak, zoals (niet-limitatief):
 - Gemeentelijke diensten, zoals sociaal domein, Wmo, Onderwijs/Leerplicht
 - Landelijk Steunpunt Extremisme (LSE)
 - GGZ
 - Theoloog
 - Jongerenwerker
 - Jeugdbescherming
 - Veilig Thuis
 - Politie; basisteam, Inlichtingendienst, Team Dreigingsmanagement
 - NCTV
 - Vreemdelingenketen, zoals Immigratie en Naturalisatie Dienst (IND) en Dienst Terugkeer & Vertrek (DT&V)
 - Koninklijke Marechaussee (KMar)
 - Algemene Inlichtingen en Veiligheidsdienst (AIVD)
- De procesregisseur van het ZVH is ervoor verantwoordelijk de betreffende partijen uit te nodigen voor het casuoverleg.

23

Stap 3d: Notificeren

- De partners van het casuoverleg bespreken samen op welke manier en op welk moment de betrokkene wordt genotificeerd over het feit dat hij in de persoonsgerichte aanpak radicalisering is opgenomen. Het niet-notificeren van de betrokken persoon is juridisch niet mogelijk. Er kan wel worden besloten de notificatie uit te stellen. De notificatiebrief wordt uitgestuurd door het ZVH.

Rollen, taken
en grondslagen

Fase 1:
Melden

Fase 2:
Inventariseren

Fase 3:
Wegen

Fase 4:
Casusaanpak

Fase 5:
Afsluiten

Toelichting op
rollen, taken
en grondslagen

Opleidingsplan

Implementatie
plan

- Indien besloten wordt het notificeren op te schorten, wordt de keuze hiervoor inclusief onderbouwing vastgelegd in PGAX. Op het eerstvolgende casusoverleg wordt de keuze en onderbouwing opnieuw tegen het licht gehouden. Zie voor een uitgebreidere toelichting op de notificatie bijlage 1.

Stap 3e: Informeren van burgemeester opname in aanpak

- Nadat is besloten een PGA radicalisering te starten, stelt de gemeentelijk procesregisseur of beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering de burgemeester hiervan op de hoogte.
 - In gemeente Gorinchem betekent dit dat de gemeentelijk procesregisseur en beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering tijdens het PAO-overleg met de burgemeester de burgemeester informeren dat een PGA radicalisering wordt gestart. Per casus zal worden bekeken of de wethouder Sociaal Domein ook aansluit. Dit is het geval als het sociaal domein ook een rol speelt binnen de casusaanpak.
 - In de gemeente Molenlanden betekent dit dat de beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering de burgemeester informeert tijdens het PFO-overleg Veiligheid, of (afhankelijk van de casus) tijdens het PFO-overleg Zorg & Veiligheid waar ook de wethouder Sociaal Domein aansluit
 - In de gemeente Hoeksche Waard betekent dit dat tijdens het 8-wekelijks CO zorg- en veiligheidsoverleg met de burgemeester en directeur veiligheid de beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering hen hierover informeert.

5 Fase 4: Casusaanpak

Samenvatting fase 4:

- Doel: “...het bereiken van een effectieve persoonsgerichte, integrale aanpak om radicalisering te voorkomen, verminderen en bestrijden”, WPARTA, MvT p.4.
- Regionaal overleg (casusoverleg): gemeente + politie + Openbaar Ministerie. Eventueel aangevuld met deelnemers uit het sociaal domein (namens het College B&W), Raad voor de Kinderbescherming en reclasseringsorganisatie. Op maat aangevuld met incidentele partner(s).
- De 3 kernpartners bepalen wie deelneemt.
- Het ZVHRR voert procesregie, namens de gemeentelijke OOV-taak (gemandateerd).
- Er wordt een casusregisseur aangewezen. Dit zal in veel gevallen de gemeente zijn.
- Communicatie persoonsgegevens: via het PGAx portaal van het ZVH, via [PGAx RRZHZ - Portaal](#)
- Dossiervorming: dossier in PGAx, ZVH beheert het dossier. Elke organisatie blijft zelf (verwerkings)verantwoordelijk voor de door hen verstrekte dossierinformatie.
- Termijn: aanpak tot start monitoring

Conform afspraken in de regio kan het Werkmodel Casusoverleg van de NCTV worden gebruikt bij het verkrijgen van een goed overzicht van de casus.

Stap 4a: Brede uitvraag informatie (indien nog niet gedaan in fase 2)

De vraag wordt door het ZVH bij noodzakelijke organisaties/afdelingen voorgelegd welke relevante informatie bekend is die kan helpen in het opstellen en uitvoeren van het plan van aanpak.

Stap 4b: Vaststellen van het doel van de aanpak

De deelnemers aan het casusoverleg bepalen per casus welk doel de aanpak heeft. Dit wordt door de procesregisseur vastgelegd in het dossier in PGAx. Er wordt tevens vastgelegd wat de samenhang is tussen het doel van de aanpak in de casus en het doel zoals dat vanuit wettelijke taken en bevoegdheden voortkomt.

Stap 4c: Afwegen notificeren

Indien nog niet gedaan: er wordt bepaald of iemand al genotificeerd moet worden, en zo ja door wie en hoe. Als de notificatie wordt opgeschort, wordt hiervoor de keuze met onderbouwing vastgelegd in PGAx. Op het eerstvolgende casusoverleg wordt de keuze en onderbouwing opnieuw tegen het licht gehouden. De notificatiebrief wordt uitgestuurd door het ZVH.

Stap 4d: Opstellen plan van aanpak

In het eerste casusoverleg over de casus wordt gestart met het opstellen van een plan van aanpak (PvA). Het bestaat (o.a.) uit:

1. Heldere probleemstelling
 - Waar is een doorbraak nodig?
2. Specifieke omstandigheden
 - Wat zijn de omstandigheden die invloed hebben op deze casus?
3. Specifieke doelen
 - Welke doelen zijn er op welke leefgebieden?
4. Interventies en acties
 - Welke interventies worden gedaan op welke leefgebieden om tot een doorbraak te komen?
5. Verantwoordelijke voor de interventie (ketenpartner) aanwijzen
 - Wie ziet toe op uitvoering van de interventies?
6. Tijdspad/planning
 - In welk tijdsbestek worden de interventies gedaan?
7. Bezien van alternatieve scenario('s)
 - Wat doen we in het geval dat de benoemde acties niet het beoogde effect hebben? Alleen benoemen indien vooraf voorzien wordt dat de gekozen aanpak geen/onvoldoende effect heeft.

26

Stap 4e Inzet interventies en volgen verloop

In periodieke casusoverleggen wordt de casus besproken, de aanpak (dus de interventies die worden ingezet door gemeente of een van de partners in het casusoverleg) besproken en het verloop gevolgd. Het is altijd wenselijk om in direct contact te komen en in gesprek te gaan met de betrokkene. Gezamenlijk wordt afgesproken wie dit gesprek aangaat als ervoor wordt gekozen met de betrokkene in gesprek te gaan.

- **Interventies.** Per type interventie wordt in het dossier vastgelegd wat de rechtsgrond is op basis waarvan professionals de interventie uitvoeren. Dit doet de procesregisseur van het ZVH. Voor de keuze van interventies is het belangrijk dat de partners van het casusoverleg hierover afstemmen, zodat interventies elkaar niet tegenwerken maar complementair aan elkaar zijn.
 - Per interventie wordt door de deelnemers aan het casusoverleg bepaald wie de interventie gaat/gaan uitvoeren. De gemeente heeft vaak de casusregie hebben en een belangrijke uitvoerende rol hebben als het gaat om de leefgebieden van de betrokkene (bijv. schulden, dagbesteding of huisvesting) en interventies die betrekking hebben op de openbare orde en veiligheid binnen de gemeente (bijvoorbeeld wanneer een bestuurlijke maatregel noodzakelijk is). De inzet van deelnemers aan het casusoverleg zal afhankelijk zijn van het plan van aanpak en per casus wisselen.
- **Gegevensdeling.**¹⁸ Als gegevens worden gedeeld i.h.k.v. uitvoering plan van aanpak, bepaalt de partij die de gegevens verstrekt op welke wijze de informatie door de overige partijen mag worden gebruikt.¹⁹ Partijen verstrekken elkaar alle noodzakelijke informatie voor het behalen van de doelstellingen die in het algemeen gelden voor het ZVH²⁰ en de informatie die noodzakelijk is uitvoeren van hun respectievelijke taken.²¹ Ze zijn hierbij gebonden aan Privacy Protocol Integrale Veiligheid en Complexe Multiproblematiek.
- **Dossiervorming.** De besproken informatie wordt enkel geregistreerd in PGAX tenzij er rechtsgrond bestaat voor vastlegging elders (indien van toepassing: benoemen rechtsgrond).
- **Regie.** Voor casusregie wordt een deelnemer uit het casusoverleg aangewezen. In veel gevallen zal dit de gemeente zijn, maar als er bijvoorbeeld reclasseringstoezicht loopt voor de betrokkene is het doorgaans de reclassering die de casusregie heeft. De casusregisseur heeft de verantwoordelijkheid om de voortgang van de casus te volgen, ook voor de interventies die door andere deelnemers aan het casusoverleg worden uitgevoerd. Ook is de casusregisseur verantwoordelijk om te bepalen wanneer een volgend casusoverleg gepland moet worden en hierover af te stemmen met de procesregisseur. Vergaderingen worden georganiseerd en voorgezeten door ZVHRR. Het ZVH is namens de burgemeester gemandateerd om de procesregietaak uit te voeren in een casus.

¹⁸ Hiertoe zijn in het ZVH strikte spelregels vastgelegd.

¹⁹ Zie art. 16.2 Convenant Samenwerking tussen ketenpartners in het Zorg- en Veiligheidshuis Zuid-Holland Zuid.

²⁰ Het gaat om de algemene doelstelling 'De doelstelling van de samenwerking is bijdragen aan de algemene veiligheid, het verbeteren van de persoonlijke situatie, het voorkomen en verminderen van recidive, (ernstige) overlast, criminaliteit en/of maatschappelijke uitval. Dit gebeurt door een combinatie van repressie, bestuurlijke interventies en zorg, hetgeen moet worden gezien als een zwaarwegend algemeen belang, zie art. 2.1 Convenant Samenwerking tussen ketenpartners in het Zorg- en Veiligheidshuis Zuid-Holland Zuid.

²¹ Zie artikel 15.1 Convenant Samenwerking tussen ketenpartners in het Zorg- en Veiligheidshuis Zuid-Holland Zuid.

Stap 4f: optioneel: Inzetten nadere duiding m.b.t. expert en/of duidings- of risicotaxatie-instrument

Als de deelnemers in het casusoverleg dit noodzakelijk vinden, dan kan gekozen worden om een hulpmiddel (instrument) in te zetten om de casus beter te kunnen duiden. Ook kan een expert worden ingezet voor dit doel. Het instrument van de NCTV (Werkmodel Casusoverleg Radicalisering en Extremisme) is hiervoor bijvoorbeeld bruikbaar.

6 Fase 5: Afsluiten

Korte samenvatting fase 5:

- **Doel:** van afsluiten is sprake als het doel van de casus is bereikt en/of aanpak is niet langer nodig of mogelijk.
- De juridische status van de casus is identiek aan fase casusaanpak
- **Communicatie persoonsgegevens:** via het PGAx portaal van het ZVH, via [PGAx RRZHZ - Portaal](#)
- **Dossiervorming bij afsluiten:** dossier in PGAx niet langer nodig. Alle gegevens worden afgeschermd voor deelnemers aan het casusoverleg. Uiterlijk binnen vijf jaar na de laatste verwerking worden gegevens geanonimiseerd²²

Definitie van afsluiten

Het afsluiten van een casus houdt in dat de casus niet langer wordt besproken tijdens het casusoverleg en de aanpak stopt. Alle persoonsgegevens van de betrokkene uit de casus worden verwijderd of geanonimiseerd.

29

Bewaartermijn gegevens

- Persoonsgegevens worden na de laatste verwerking gedurende een termijn van 5 jaar bewaard ten behoeve van verwerking met het oog op afhandeling van klachten en de verantwoording van verrichtingen en vervolgens vernietigd.
- Uiterlijk 1 jaar na de laatste verwerking worden de persoonsgegevens gearhiveerd in een niet-actieve digitale omgeving en zijn de gegevens slechts nog te raadplegen door de kernpartners.

Stap 5a: Beslissing tot afsluiten in casusoverleg

- 1) De betreffende persoons is (zeer waarschijnlijk) overleden.
- 2) De betreffende persoon vertrekt naar een andere gemeente of naar het buitenland en heeft geen relevante link meer met de gemeente.
- 3) De veiligheidsrisico's voor de openbare orde zijn zodanig verminderd dat een aanpak niet langer geïndiceerd is. Dit is het geval als er is sprake van een substantiële verbetering van de

²² In de nieuwe wet staat dat gegevens worden vernietigd of geanonimiseerd zodra het in het kader van het doel van het casusoverleg niet meer noodzakelijk is deze te bewaren.

situatie waardoor de casus niet langer voldoet aan de criteria om opgenomen te worden/blijven in de aanpak.

- 4) Door de inzet van (een) lopende interventie(s) is een integrale aanpak niet langer nodig.** De betreffende organisatie kan zelf voldoende zicht houden op eventuele veiligheidsrisico's. Dit is bijvoorbeeld het geval als de betrokkene vanuit een psychose radicale uitingen deed en een gevaar vormde voor de openbare orde, maar met medicatie en een GGZ-behandeling is dit gevaar geweken.
- 5) Er zijn geen nieuwe signalen, interventiemogelijkheden en inschattingmogelijkheden m.b.t. veiligheid.** Dit betekent dat overgegaan wordt tot afsluiten²³ als:
- Er is gedurende een jaar²⁴ sprake is van stabiliteit ten aanzien van de ernst van de situatie (de situatie verbeterd of verslechterd niet); *en/of*
 - Er is gedurende een jaar geen betekenisvol contact met de betrokkene en er zijn geen mogelijkheden om in direct contact te komen. Ook komen er vanuit indirect contact geen nieuwe signalen binnen; *en/of*
 - Er is gedurende een jaar sprake van het ontbreken van interventiemogelijkheden en er zijn onvoldoende bestaande risico's om desondanks de aanpak voort te zetten.

30

Stap 5d: Informeren van de burgemeester

- Door de partners van het casuoverleg worden argumenten op papier gesteld om over te gaan tot afsluiten van de casus. Er wordt nagegaan in hoeverre er in de casus geen grond meer is om opname in de aanpak voort te zetten. Vervolgens informeert de gemeentelijk procesregisseur of beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering de burgemeester over de beslissing tot afsluiten:
 - In gemeente Gorinchem betekent dit dat de gemeentelijk procesregisseur en beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering tijdens het PAO-overleg met de burgemeester de burgemeester informeren dat een PGA radicalisering wordt afgesloten. Per casus zal worden bekeken of de wethouder Sociaal Domein ook aansluit. Dit is het geval als het sociaal domein ook een rol speelt binnen de casusaanpak.
 - In de gemeente Molenlanden betekent dit dat de beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering de burgemeester informeert tijdens het PFO-overleg Veiligheid. Of, afhankelijk van

²³ Aanvullende opmerking: onderstaande opties betekent tevens het volgende. Als er eerder in de aanpak een hypothese is opgesteld over *mogelijke veiligheidsrisico's* waarvoor na verloop van tijd geen enkele nadere bevestiging kan worden gevonden dan kan worden overgegaan tot monitoring als zich conditie a, b en/of c voordoet.

²⁴ In sommige gevallen kan al bij een kortere termijn worden besloten dat een casus afgesloten moet worden, bijvoorbeeld als de betrokkene is uitgereisd en er geen reden is om aan te nemen dat iemand op korte termijn terugkeert (bijvoorbeeld omdat iemand vermoedelijk is overleden).

de casus worden zowel de burgemeester als wethouder Sociaal Domein geïnformeerd tijdens het PFO-overleg Zorg en Veiligheid.

- In de gemeente Hoeksche Waard betekent dit dat tijdens het 8-wekelijks CO Zorg- en Veiligheidsoverleg met de burgemeester en directeur veiligheid de beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering hen hierover informeert.

Stap 5e: Afsluiten

Als een casus daadwerkelijk wordt afgesloten dan betekent dat:

- Het dossier wordt gearchiveerd. De totale maximale bewaartermijn bedraagt vijf jaar na de laatste verwerking van informatie (i.c. dus na afsluiten van een casus). Daarna wordt het dossier vernietigd of geanonimiseerd. Bij de keuze om het dossier nog enige tijd te bewaren wordt een toetsing uitgevoerd aan de wettelijke kaders (zoals in de AVG en in de nieuwe wet WPARTA i.o.).
- De betrokkene wordt schriftelijk op de hoogte gesteld dat hij/zij niet meer in de persoonsgerichte aanpak radicalisering is opgenomen. Deze brief wordt ondertekend door het hoofd van het ZVHRR en uitgestuurd door het ZVHRR.

Bijlage 1 – Toelichting op rollen, taken en grondslagen

Convenant Persoonsgerichte aanpak voorkoming radicalisering en extremisme

In 2017 is het landelijk Convenant Persoonsgerichte aanpak voorkoming radicalisering (hierna: Convenant) opgesteld. Dit convenant de leidraad voor de huidige PGA-R. Hierin is vastgelegd wat de grondslagen zijn voor gegevensverwerking. Ook is hierin vastgelegd wat samenwerkingsafspraken zijn en is het werkproces beschreven zoals dat dient te verlopen.

Het Convenant wordt komende jaren vervangen voor de Wet Persoonsgerichte Aanpak Radicalisering en Terroristische Activiteiten (kortweg WPARTA i.o., zie verderop).

Kernpartners en casuspartners

Het Convenant spreekt van ‘convenantpartijen’ en ‘externe casuspartners’. In de PGA-R zijn drie

kernpartners betrokken:

1. Gemeente
2. Openbaar Ministerie (OM)
3. Politie

De kernpartners zijn verantwoordelijk voor het wege van het signaal. Zij bepalen gezamenlijk of er inderdaad sprake is van radicalisering en bepalen of een casusoverleg gestart wordt.

Indien een casusoverleg wordt gestart, zijn er met regelmaat twee **casuspartners** die betrokken zijn bij de PGA-R:

1. Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) indien minderjarigen betrokken zijn.
2. Reclassering Nederland (RN) indien iemand onder toezicht staat van de reclassering.

Daarnaast kunnen afhankelijk van de casus andere partners bij het casusoverleg aansluiten, zoals de GGZ of het sociaal wijkteam.

Een casusoverleg wordt doorgaans in het Zorg- en Veiligheidshuis (ZVH) besproken. Het ZVH is een **regionale netwerkorganisatie** waarbinnen netwerkpartners domein overstijgend samenwerken aan

zorg en veiligheid. De Zorg- en Veiligheidshuizen richten zich op complexe casussen die niet binnen één domein oplosbaar zijn.²⁵

In onderstaande tabel is voor de drie kernpartners, de RvdK en RN en het ZVH weergegeven wat in hun algemeen hun taken zijn en wat hun rol is binnen de PGA-R.

Rollen en taken van kernpartners en casuspartners

Door de NCTV is voor verschillende kernpartners en de casuspartners (RvdK, RN) en het ZVH beschreven wat hun taak in het algemeen is en specifiek binnen de PGA is.²⁶

Organisatie	Algemene taak	Rol in de PGA-R
Gemeente	<ul style="list-style-type: none"> De gemeente is verantwoordelijk voor: de lokale openbare orde en veiligheid; het realiseren van passende zorg en ondersteuning voor inwoners De gemeente heeft een belangrijke coördinerende rol als regievoerder van de lokale aanpak. Dit geldt ook voor de preventieve fase. Verschillende domeinen, zoals de afdelingen burgerzaken, staan op diverse momenten in contact met burgers en hebben daarmee een bijzondere positie om signalen van radicalisering te herkennen 	<ul style="list-style-type: none"> De gemeente bekleedt vaak de rol van casusregisseur en is verantwoordelijk voor de inhoudelijke regie en aanpak van de casus. Dit betreft de doelen en de daartoe ingestelde interventies op alle domeinen, zoals straf, zorg, en welzijn. De burgemeester is naast het Openbaar Ministerie en de politie deel van de lokale bestuurlijke driehoek. Deze driehoek besluit over het op- en afschalen van casuïstiek binnen (het casuoverleg van) de PGA.
Openbaar Ministerie (OM)	<ul style="list-style-type: none"> Het OM is verantwoordelijk voor het opsporen en vervolgen van strafbare feiten, waaronder terroristische misdrijven. 	<ul style="list-style-type: none"> Het OM is onderdeel van de weegploeg. De officier van justitie kan de rechter vragen om iemand verplichte zorg op te leggen. Het gaat om personen die door een psychische stoornis, en in enkele gevallen een verstandelijke beperking of psychiatrische beperking, ernstig nadeel voor zichzelf, anderen of hun omgeving vormen.

33

²⁵ NCTV (5 september 2024). Rol van partners per fase in de lokale aanpak van radicalisering, extremisme en radicalisering. Via: <https://www.nctv.nl/binaries/nctv/documenten/publicaties/2024/09/05/rol-van-partners-per-fase-in-de-lokale-aanpak-radicalisering-extremisme-en-terrorisme/NCTV+%E2%80%A2+tabel+03.pdf>

²⁶ NCTV (5 september 2024). Rol van partners per fase in de lokale aanpak van radicalisering, extremisme en radicalisering. Via: <https://www.nctv.nl/binaries/nctv/documenten/publicaties/2024/09/05/rol-van-partners-per-fase-in-de-lokale-aanpak-radicalisering-extremisme-en-terrorisme/NCTV+%E2%80%A2+tabel+03.pdf>

Organisatie	Algemene taak	Rol in de PGA-R
		<ul style="list-style-type: none"> • Indien er sprake is van (een verdenking van) een strafbaar feit kan het OM een strafrechtelijk onderzoek starten.
Politie ²⁷	<ul style="list-style-type: none"> • De politie zorgt dus dat burgers de wetgeving naleven door op te treden tegen overtredingen en misdrijven. Daarnaast beschermt zij iedereen die in Nederland woont of verblijft en verleent zij hulp aan mensen die deze nodig hebben. • Op lokaal niveau treedt de politie op onder het gezag van de burgemeester als het de openbare orde betreft. Waar het gaat om strafrechtelijke handhaving, treedt de politie op onder het gezag van de officier van justitie. 	<ul style="list-style-type: none"> • De politie neemt standaard deel aan het casusoverleg. • Binnen PGA is de politie onderdeel van de weegploeg en heeft een belangrijke rol in het (het opstellen, uitvoeren en monitoren van het plan van aanpak. • De politie verwerft informatie over personen met zorgelijk en/of (vermeend) extremistisch gedrag. • De politie draagt zorg voor strafrechtelijke boordeling van extremistisch gedrag door het OM. • De politie kan een stopgesprek houden met een persoon die zorgelijk verdrag vertoont. • Vanuit de lokale PGA CTER kan een beroep worden gedaan op het Team Dreigingsmanagement (TDM) van de Nationale Politie voor advies. In dit team werken politie- en zorgprofessionals samen om het risico op geweld vanuit personen met mogelijke psychologische en psychosociale problemen goed te kunnen duiden en mitigeren. • De politie kan informatie en intelligence verstrekken aan partners om hen te faciliteren wettelijke en preventieve maatregelen te nemen. <p><i>Het is belangrijk dat de politie de burgemeester tijdig informeert over eventuele acties en bewust is wat het effect van acties is op bestuurlijke en maatschappelijk niveau.</i></p>
Raad voor de Kinderbescherming (RvdK)	<ul style="list-style-type: none"> • De RvdK doet vooronderzoek en draagt bij aan de terugkeerplannen wanneer (vrouwelijke) uitreizigers terugkeren naar 	<ul style="list-style-type: none"> • De RvdK kan vanuit haar werkzaamheden signalen van radicalisering en/of extremisme tegenkomen. De RvdK kan

²⁷ De omschrijving van de algemene taak is afkomstig van [Kerntaken politie | politie.nl](https://www.politie.nl/kerntaken-politie/)

Organisatie	Algemene taak	Rol in de PGA-R
	<p>Nederland met hun minderjarige kinderen, waarbij de terugkeerders worden geïnterneerd. Dit doet de RvdK in nauwe samenwerking met het Landelijk Adviesteam minderjarige Terugkeerders (LAT).</p> <ul style="list-style-type: none"> De RvdK adviseert gemeenten en jeugdorganisaties wanneer er zorgen zijn dat een jongere dreigt te radicaliseren. Dat kan gaan om jongeren die zelf radicaliseren, alsook om kinderen die worden beïnvloed door hun omgeving of hun ouders. 	<p>hiervan een melding maken aan het lokale Zorg- en Veiligheidshuis.</p> <ul style="list-style-type: none"> De RvdK kan advisering over hulpverleningsaanbod of strafadvies.
Reclassering Nederland (RN)	<ul style="list-style-type: none"> RN geeft advies over een dader of verdachte aan het Openbaar Ministerie (OM), de rechtbank of het gevangeniswezen, houdt toezicht en begeleidt bij werkstraffen. Hierbij kan ook op signalen van radicalisering worden gestuit. Binnen Reclassering Nederland is het team Terrorisme, Extremisme en Radicalisering (TER-team) gespecialiseerd in deze doelgroep en thematiek. 	<ul style="list-style-type: none"> Het TER-team kan deelnemen aan een casuoverleg wanneer een subject eerder gedetineerd is geweest en onder reclasseringstoezicht staat of heeft gestaan.
Zorg- en Veiligheidshuis	<ul style="list-style-type: none"> Een Zorg- en Veiligheidshuis is een regionale netwerkorganisatie waarbinnen netwerkpartners domein overstijgend samenwerken aan zorg en veiligheid. De Zorg- en Veiligheidshuizen richten zich op complexe casussen die niet binnen één domein oplosbaar zijn. 	<ul style="list-style-type: none"> Werkt veelal in opdracht van de gemeente en ondersteunt de gemeente bij de (proces)-uitvoering van de PGA Leveren procesregie op de casuïstiek binnen deze aanpak. Stellen het plan van aanpak op dat de partners in een casus hebben uitgewerkt. Leveren de ondersteuning in de samenwerking middels een digitaal systeem

35

Wettelijke grondslagen en randvoorwaarden voor de PGA-R

Zoals gezegd, hebben lokale en nationale partners een belangrijke rol in de PGA en ligt de regie bij het lokaal bestuur. Alle deelnemende partners hebben te maken met wettelijke regels, samenwerkingsafspraken (soms vastgelegd in een convenant) en andere regels en vereisten waar ze

Rollen, taken en grondslagen	Fase 1: Melden	Fase 2: Inventariseren	Fase 3: Wegen	Fase 4: Casusaanpak	Fase 5: Afsluiten	Toelichting op rollen, taken en grondslagen	Opleidingsplan	Implementatie plan
------------------------------	----------------	------------------------	---------------	---------------------	-------------------	---	----------------	--------------------

rekening mee moeten houden. Al deze regels zijn bepalend voor rechtmatige (en zorgvuldige) gegevensverwerking en het bewaren van gegevens.

In dit deel beschreven we waar de gemeente rekening mee dient te houden op dit vlak. We gaan uitgebreid in op regels voor de gemeente en benoemen steeds kort wat er voor politie, Openbaar Ministerie en andere partners van toepassing is of kan zijn. Voor zowel gemeente als alle andere partners verwijzen we steeds naar externe bronnen waar meer informatie gevonden kan worden.

Wettelijke grondslagen

In onderstaande overzichtstabel zijn de grondslag voor deelname, de wettelijke bevoegdheden en grondslagen voor gegevensverwerking in een tabel op een rij gezet.

Grondslag deelname casuoverleg		Wettelijke taken en bevoegdheden	Grondslag gegevensdeling
Kernpartner			
Gemeente	Artikel 172 Gemeentewet	Handhaving van de openbare orde Toegankelijk maken en aanbieden van voorzieningen op het terrein van jeugdzorg, werk en inkomen, scholing, uitkeringen en schuldsaneringen	Artikel 6, lid 1 e van de AVG
Politie	Artikel 3 Politiewet	Daadwerkelijke handhaving van de rechtsorde en het verlenen van hulp aan hen die deze behoeven	Artikel 18, lid 2; artikel 20 Wet politiegegevens
Openbaar Ministerie	Artikel 124 Wet op de rechterlijke organisatie	Strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde	Artikel 39f, lid 1 Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens
Casuspartner			
Raad voor de Kinderbescherming	Artikel 238, lid 1 Burgerlijk Wetboek Boek 1	Het beschermen van minderjarigen tegen ernstige bedreigingen in hun ontwikkeling en gezondheid, het optreden behoeve van minderjarigen en het verzoek of uit eigen bewegingen autoriteiten en instelling van advies voorzien	Artikel 6, lid 1 e van de AVG
Reclassering Nederland	Reclasseringsregeling 1995	Bijdragen aan de veiligheid van de samenleving door het beheersen van risico's en veroordeelden of verdachten stimuleren zijn of haar gedrag te veranderen.	Artikel 6, lid 1 e van de AVG

36

Rollen, taken en grondslagen

Fase 1: Melden

Fase 2: Inventariseren

Fase 3: Wegen

Fase 4: Casusaanpak

Fase 5: Afsluiten

Toelichting op rollen, taken en grondslagen

Opleidingsplan

Implementatie plan

Grondslag voor deelname van de gemeente (i.c. Burgemeester) aan de PGA-R

“De OOV-taak van de Burgemeester zoals in artikel 172 Gemeentewet, is de basis voor de aanpak van radicalisering”

Voor het verantwoorden van deelname aan de PGA-R doet de gemeente een beroep **op artikel 172 Gemeentewet**. Hierin staat dat de Burgemeester bevoegd is de openbare orde te handhaven.²⁸ Bij (signalen van) radicalisering kan deze in het geding zijn en mag van de gemeente een reactie worden verwacht. Dit staat zowel in dit wetsartikel van de Gemeentewet als in het hiervoor genoemde Convenant. Artikel 172 Gemeentewet biedt een rechtmatige basis voor een persoonsgerichte aanpak radicalisering. En daarmee ook voor het inzetten van interventies tijdens deze aanpak.

Toekomstige aanvullende grondslag

Als de WPARTA i.o. in werking treedt, is er sprake van een nieuwe, aanvullende grondslag voor de PGA-R en voor deelname aan het casuoverleg (zie kader).

Aanvullende grondslag in de toekomst: de Wet Persoonsgerichte Aanpak Radicalisering en Terroristische Activiteiten (WPARTA i.o.²⁹)

De nieuwe wetgeving is een codificatie van de praktijk en maakt het tot een verplichting voor gemeenten om te voorzien in een casuoverleg voor het bespreken van radicaliseringscasuïstiek.

De gemeente is verantwoordelijk voor casuoverleg

De nieuwe wet WPARTA i.o. vormt vanaf invoering (voorzien in 2025) het wettelijk kader voor de PGA-R.³⁰ In de wet is vastgelegd dat de gemeente (i.c. de Burgemeester) ervoor verantwoordelijk is om casuoverleg te organiseren over radicaliseringscasuïstiek, ter ondersteuning van de persoonsgerichte aanpak. De WPARTA i.o. is van toepassing vanaf het moment dat een signaal naar de weegploeg wordt gestuurd om deze te gaan wegen en te bepalen of al dan niet een PGA gestart moet worden. Hiervóór, dus als een signaal eerst nog wordt geïnventariseerd door gemeente samen met politie, geldt de wet nog niet en blijft artikel 172 Gemeentewet dus de grondslag voor deelname aan de PGA-R.

37

²⁸ Zie [wetten.nl - Regeling - Gemeentewet - BWBR0005416 \(overheid.nl\)](https://wetten.nl/Regeling-Gemeentewet-BWBR0005416)

²⁹ De wet maakt een onderscheid tussen (1) de aanpak als geheel; (2) de onderlinge samenwerking en gegevensuitwisseling; en (3) de inzet van afzonderlijke interventies. Voor onderdeel 1 en 2 biedt de wet een basis, maar niet voor onderdeel 3; de afzonderlijke interventies binnen de PGA-R. Om een interventie in te kunnen zetten, moet elke partner zich kunnen beroepen op de eigen taak en bevoegdheden, vastgelegd in voor de organisatie betreffende wet- en regelgeving.

³⁰ [Regels omtrent gegevensverwerking in de persoonsgerichte aanpak van radicalisering en terroristische activiteiten \(Wet gegevensverwerking persoonsgerichte aanpak radicalisering en terroristische activiteiten\) | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)

Doel van (afstemming in) het casusoverleg

In de WPARTA i.o. is het doel van het casusoverleg als volgt geformuleerd: “...het voorkomen, verminderen en bestrijden van radicalisering en terroristische activiteiten”.³¹ In de Memorie van Toelichting staat hierover “...het bereiken van een effectieve persoonsgerichte, integrale aanpak om radicalisering te voorkomen, verminderen en bestrijden”.³²

Het casusoverleg strekt tot afstemming. Dit betekent dat partijen niet kunnen beslissen over de inzet van bevoegdheden en interventies door andere partijen. Deelnemers treden niet in elkaars bevoegdheden. Zij stemmen af om te komen tot een gezamenlijk plan van aanpak om zo mogelijke maatregelen in te zetten voor een effectieve, persoonsgerichte, integrale aanpak op radicalisering te voorkomen, verminderen of bestrijden.

Introductie van vijf wettelijke criteria als voorwaarde voor een PGA-R

De WPARTA i.o. introduceert vijf criteria waarmee de weegploeg (OM, politie en gemeente) rekening moet houden bij de beoordeling van wel/geen PGA-R starten of voortzetten. Deze criteria zijn:

1. De mate waarin betrokkene bereid is geweld toe te passen of te propageren;
2. De mate waarin betrokkene vasthoudt aan extremistische denkbeelden;
3. De sociale relaties van betrokkene;
4. De mate van identificatie door betrokkene met een extremistische groep of ideologie;
5. De zelfredzaamheid van betrokkene.

Gegevensverwerking op grond van de WPARTA i.o.

WPARTA i.o. vormt straks na inwerkingtreding een aanvullende grondslag, ook voor het delen van persoonsgegevens in het kader van de PGA-R. De nieuwe wet WPARTA i.o. herhaalt in artikel 2, lid 2 van het wetsvoorstel, in zekere zin wat in het kort ook in de AVG-grondslag is opgenomen. En dat is dat gegevens uitsluitend worden gebruikt “...voor de uitoefening, afstemming en coördinatie van de inzet van wettelijke taken en bevoegdheden en daaraan gerelateerde noodzakelijke werkzaamheden op het terrein van bestuurlijke en strafrechtelijke handhaving, alsmede zorg- en hulpverlening”. Gegevens kunnen worden verzameld en gedeeld om gezamenlijk de casus te analyseren. En op basis daarvan kunnen de deelnemers in afstemming afspraken maken over een integraal plan van aanpak. Nadat die afspraken zijn gemaakt, kunnen deelnemers gegevens verwerken die met het oog op het casusoverleg noodzakelijk zijn voor de uitvoering, evaluatie en zo

³¹ Zie art 2, lid 2 WPARTA i.o.

³² Zie Memorie van Toelichting op WPARTA p.4.

nodig bijstellen van die afspraken of het beslissen een casus af te sluiten.³³ Na afsluiten van een casus worden de verzamelde gegevens afgeschermd voor deelnemers tot de gegevens worden vernietigd of geanonimiseerd.³⁴ In de nieuwe wet staat dat gegevens worden vernietigd of geanonimiseerd zodra het in het kader van het doel van het casusoverleg niet meer noodzakelijk is deze te bewaren.³⁵ En in ieder geval uiterlijk vijf jaar na datum van de laatste verwerking worden de gegevens uit de systemen van deelnemers aan het casusoverleg geanonimiseerd.

Grondslag voor deelname van de gemeente (i.c. College) aan de PGA-R

Artikel 172 Gemeentewet (en in aanvulling daarop straks de WPARTA i.o.) is alleen rechtstreeks van toepassing op de rol van de Burgemeester in de PGA-R en het organiseren van casusoverleg. Inzetten van interventies vanuit bevoegdheden van het College gebeurt altijd op grond van een materiewet die van toepassing is. Dus de wet op grond waarvan een bepaalde interventie in het sociaal domein wordt gekozen en ingezet. Denk hierbij aan de Participatiewet, Leerplichtwet, Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, Jeugdwet of Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. Daarnaast kunnen veel andere wetten van toepassing zijn, afhankelijk van de kenmerken van de specifieke casus waar het om gaat.

39

Grondslag voor deelname van de andere kernpartners en casuspartners

De grondslag voor deelname van respectievelijk politie, Openbaar Ministerie, Raad voor de Kinderbescherming en reclasseringsorganisaties is opgenomen in de tabel op pagina 29 en 30.

Grondslag voor gegevensdeling door gemeente (i.c. Burgemeester en College)

Voor een rechtmatige gegevensverwerking tijdens de uitvoering van de PGA-R dient de gemeente aan verschillende voorwaarden te worden voldoen³⁶.

- Allereerst is er veel verschillende **wetgeving** die van toepassing kan zijn;
- Er dient te worden voldaan aan **zorgvuldigheidseisen**;
- Er moet een **AVG- of andere grondslag** zijn voor gegevensdeling.

³³ Art. 6, lid 2 WPARTA i.o.

³⁴ Art. 6, lid 3 WPARTA i.o.

³⁵ Art. 9 WPARTA i.o.

³⁶ Formeel gezien moeten we voor het juridisch kader onderscheid maken tussen wet- en regelgeving (algemene en materiewetten) ten aanzien van privacybescherming, grondslagen (AVG en politie- en justitiewetten) en zorgvuldigheidsvereisten. Voor het juridisch kader hanteren we in dit handboek de samenvattende term 'grondslag' of 'wettelijke grondslag', waarin dus op alle van toepassing zijnde wetten wordt gedoeld inclusief de AVG-grondslag.

Wetgeving

De wetgeving die van toepassing kan zijn bij gegevensdeling kunnen we voor de gemeente (i.c. Burgemeester en College) onder verdelen in vier categorieën.

- 1. Ten eerste** is er diverse wet- en regelgeving waaraan bij alle gegevensdeling met partners voldaan dient te worden. Denk hierbij aan de Grondwet (artikel 10), en het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens (EVRM, artikel 8).
- 2. Ten tweede** zijn dit de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de bijbehorende Nederlandse uitvoeringswet (UAVG). Deze werken we verderop uit.
- 3.** Voor het mogen uitvoeren van interventies in de PGA-R gaat het **ten derde** om zogenoemde materiewetten. Dit zijn de wetten die verwijzen naar de maatschappelijke taken van de gemeente van waaruit en interventie voortkomt, dus in het kader van welke wettelijke bevoegdheden zo'n interventie wordt ingezet (zie verderop).
- 4.** Waar de meeste wetten gaan over persoonsgegevens in brede zin, zijn er **ten vierde** ook enkele heel specifieke wetten die regels bevatten over specifiek benoemde persoonsgegevens. Zo zijn er wetten over de omgang met het Burgerservicenummer (BSN) en regels vanuit de Wet basisregistratie personen.
- 5. Ten vijfde** zijn er voor het zorgdomein wetten die regelen hoe medische professionals met gegevens over hun cliënten en patiënten moeten omgaan, zoals de Wet geneeskundige behandelovereenkomst (Wgbo), maar er zijn er veel meer die we hier niet allemaal noemen en toelichten (zie "Gegevensdeling in sociaal, zorg- en veiligheidsdomein" van Platform Sociaal Domein, pagina 21 e.v.).

40

Zorgvuldigheidseisen

De AVG stelt een aantal zorgvuldigheidseisen die in het werkproces van de PGA R gewaarborgd moeten worden. Hieronder gaan we in op de kern van de AVG ten aanzien van de PGA-R: de zorgvuldigheidseisen die in het werkproces geborgd moeten zijn. Het gaat om zeven uitgangspunten waaraan de aanpak dient te voldoen.³⁷ De algemene regels sommen we hieronder op en leggen kort uit wat ze betekenen.

1. *Rechtmatigheid, behoorlijkheid en transparantie*

Het moet steeds duidelijk zijn op basis waarvan een partner aan de casustafel deelneemt. Als iemand geen taak heeft, betekent dat geen deelname. De toets hierop wordt gedaan bij het begin van de

³⁷ Onderstaand is grotendeels gebaseerd op de beginselen zoals opgenomen in paragraaf 4.1. van "Gegevensdeling in sociaal, zorg- en veiligheidsdomein" van het Platform Sociaal Domein.

deelname (starten samenwerking in PGA-R; opstellen van convenant), maar ook bij elke casus opnieuw. Alleen partijen die nodig zijn in het specifieke geval (dus voor de betreffende casus) zitten aan tafel en nemen deel.

2. *Afweging tussen maatschappelijk belang versus persoonlijk belang*

Het delen van persoonsgegevens zorgt per definitie voor een inbreuk op de privacy van degene(n) om wie het gaat. Of die inbreuk is toegestaan bepaal je op grond van het maken van een belangenafweging tussen belang van gegevensdeling en grondrechten van de persoon of personen.³⁸ Elke partner moet er steeds zeker van zijn dat, op elk moment dat er gegevens worden gedeeld, het *maatschappelijk belang* opweegt tegen het *persoonlijk belang* van degene van wie de privacy wordt geschonden. Dit moet zowel op bestuurlijk niveau worden vastgesteld door de deelnemende partijen als richtlijn zijn voor het handelen in de praktijk. Bedenk daarom voortdurend of het noodzakelijk is gegevens over personen te delen vanuit het wettelijk vastgelegde doel dat je samen nastreeft en dat tot je eigen wettelijke taken en bevoegdheden behoort.

3. *Minimale gegevensverwerking*

Er worden niet meer (en ook niet minder) gegevens verwerkt dan noodzakelijk. Er wordt naast noodzaak steeds gekeken naar proportionaliteit en subsidiariteit. Dit betekent onder meer dat je steeds afvraagt wat de consequenties zijn van het delen van de gegevens voor de betrokkene(n). Worden deze niet onevenredig benadeeld ten opzichte van het doel van de verwerking? Dan is het toegestaan.

4. *Juistheid*

Er worden afspraken gemaakt /link naar werkproces/ tussen partners om te zorgen dat gegevens kloppen. Degene die gegevens inbrengt (i.c. de bronpartij) is en blijft verantwoordelijk voor de juistheid van de gegevens (bijvoorbeeld dat iemand een bepaalde CTER-code heeft in een registratiesysteem). Dus als de gegevens niet langer juist zijn (de CTER-code moet bijvoorbeeld verwijderd worden), dan wordt ervoor gezorgd dat de aanpassing ook plaatsvindt bij (de) partner(s) aan wie de informatie is vertrekt.

³⁸ Grondrecht 4 in artikel 1 AVG.

5. Opslagbeperking of dataminimalisatie

Door niet meer gegevens over personen vast te leggen dan strikt noodzakelijk is, worden privacy-risico's beperkt. De AVG stelt dat 'dataminimalisatie' het uitgangspunt moet zijn, zowel bij het onderling delen als bij het vastleggen in systemen. Er wordt afgesproken hoe lang het gezamenlijk dossier bewaard wordt. Ook dient te worden vastgelegd hoe er wordt omgegaan met vastgelegde gegevens op het moment dat de weegploeg bepaalt dat er géén aanpak wordt gestart.

Het dossier wordt beheerd door het Zorg- en Veiligheidshuis Rotterdam-Rijnmond. Hoewel de AVG niet voorschrijft hoelang deze dossiers bewaard mogen blijven, staat hierover wel iets in de nieuwe wet WPARTA i.o.. In artikel 9 van deze wet is een bewaartermijn opgenomen van vijf jaar voor 'het regiedossier'. De persoonsgegevens die door de deelnemers van het casusoverleg gezamenlijk worden verwerkt, worden vernietigd of geanonimiseerd zodra zij niet langer noodzakelijk zijn voor het doel van het casusoverleg³⁹.

6. Integriteit en vertrouwelijkheid

Er wordt gezorgd voor veilige dataopslag en beheer. Dit betekent dat ICT-systemen voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). En er wordt gezorgd dat alleen de mensen die dit vanwege hun rol in een casus nodig hebben, toegang hebben tot de geregistreerde gegevens in onderdelen van het dossier. Verder zijn controlemechanismen (autorisaties en logging) ingebouwd om onrechtmatige toegang te voorkomen, detecteren en opsporen. Tot slot moeten ook procedures voor inbreuken en datalekken op orde zijn.

7. Verantwoordingsplicht

De gemeente moet, net als andere partijen, kunnen aantonen dat ze aan deze regels voldoen. Dit kan gedaan worden door afspraken vast te leggen in een protocol of convenant.⁴⁰ Verder is het nodig om een DPIA⁴¹ uit te voeren op de samenwerking. Om periodiek te toetsen of de afspraken ook worden nageleefd wordt periodiek een privacy-audit uitgevoerd.

³⁹ In aanvulling hierop is ook altijd de archiefwet van toepassing.

⁴⁰ Bijvoorbeeld Convenant van het Zorg- en Veiligheidshuis Zuid-Holland Zuid die is ondertekend door o.a. de drie gemeenten.

⁴¹ [Data protection impact assessment \(DPIA\) | Autoriteit Persoonsgegevens](#)

AVG-grondslag

Als de gemeente zelf met een andere partij gegevens deelt moet ze een beroep kunnen doen op een AVG-grondslag om dat te mogen doen. Maar ook als ontvangende partij moet de gemeente partners zelf een AVG-grondslag hebben om dat te mogen doen.

De AVG kent 6 mogelijke grondslagen. In artikel 6, lid 1 e van de AVG staat de grondslag (in nagenoeg alle gevallen) voor het verstrekken en ontvangen van persoonsgegevens. Hierin staat dat persoonsgegevens verwerkt mogen worden **“...voor de goede uitoefening van hun eigen (wettelijke) taken van partijen”**.

Naast wettelijke taken gaat het om maatschappelijke opgaven die anderszins aan een partij toegekend kunnen worden.

In het geval van de PGA-R is sprake van de wettelijke taak, te weten voortvloeiend uit artikel 172 Gemeentewet (en straks de WPARTA i.o.).

Aanvullende opmerking

Als het gaat om gegevensverwerking voor de samenwerking, dan zijn er geen specifieke wetten van toepassing. Ook dan geldt dat de verantwoordelijke(n) voor de gegevensverwerking steeds zelf een eigen taak in combinatie met een gemeenschappelijke maatschappelijke taak kunnen benoemen. Dit is verder in *“Gegevensdeling in sociaal, zorg- en veiligheidsdomein” van het Platform Sociaal Domein* uitgewerkt in paragraaf 3.4. In paragraaf 3.5 is beschreven welke vragen beantwoord moeten worden om te bepalen of de verwerking rechtmatig is (bij verwerking ten dienste van de samenwerking). Bij de gegevensverwerking ten behoeve van de samenwerking is het belangrijk te bedenken dat de partijen **gezamenlijk verwerkingsverantwoordelijk** zijn. Partijen moeten afspraken maken om hieraan invulling te geven⁴² (dit staat in artikel 26 AVG).

43

Verplichtingen ten aanzien van de betreffende persoon in de aanpak

Degene op wie de PGA-R betrekking heeft, heeft verschillende rechten. Zo moet diegene genotificeerd (d.w.z. op de hoogte gesteld worden) van het feit dat hij of zij in de aanpak besproken wordt.

⁴² Ze moeten dus samen vastleggen welke verwerkingen onder die gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijkheid vallen. Dit zijn doorgaans de gegevens die het Zorg- en Veiligheidshuis (of andere aangewezen beheerder) en/of de aangewezen procesregisseur in het samenwerkingsdossier vastlegt.

Notificatie

De persoon die wordt opgenomen in de PGA-R wordt hiervan in principe op de hoogte gesteld zodra weging heeft plaatsgevonden. De notificatie kan worden opgeschort op grond van artikel 41 van de UAVG.⁴³ Zodra een van de uitzonderingen die in deze wet worden niet meer van toepassing zijn, dient de betrokkene geïnformeerd te worden.

Dit gebeurt middels een brief overhandigd namens de kernpartijen door de gemeente. Aan de persoon wordt in de notificatiebrief bij start van de aanpak gemeld:

- Dat de brief afkomstig is van de gemeente, namens de kernpartners;
- Waarom hij of zij in de PGA radicalisering is opgenomen;
- Dat in het kader van de aanpak persoonsgegevens verwerkt en gedeeld zullen worden tussen betrokken organisaties;
- Dat de betrokkene inzagerecht heeft;
- Welke andere rechten⁴⁴ de betrokkene heeft ten aanzien van de te verwerken persoonsgegevens.

Rechten van de betrokken persoon⁴⁵

De samenwerkende partijen moeten een contactpunt afspreken voor de betrokkene, zodat deze laagdrempelig gebruik kan maken van zijn AVG-rechten, te weten:

- Recht op inzage;
- Recht op correctie;
- Recht op wisseling van gegevens;
- Recht op beperking van de gegevensverwerking;
- Recht van bezwaar tegen de verwerking van gegevens.

Daarbij moeten de samenwerkende partijen afspraken maken hoe zij invulling geven aan hun gezamenlijke plichten op grond van de AVG, te weten:

- De informatieplicht;
- De kennisgevingsplicht van correctie of wisseling van gegevens;
- Een procedure voor datalekken.

⁴³ Reden om iemand niet direct te informeren zijn: bescherming van anderen, alarmering van andere betrokkenen, bescherming van de betrokkene, zie artikel 41 UAVG. In de nieuwe wet WPARTA i.o. zijn tien uitzonderingsgronden opgenomen voor notificatie.

⁴⁴ Deze zijn opgenomen in AVG artikel 14.

⁴⁵ Deze passage is letterlijk overgenomen uit "Gegevensdeling in sociaal, zorg- en veiligheidsdomein" van Platform Sociaal Domein, pagina 40, paragraaf 4.4).

De AVG kent strikte bepalingen ten aanzien van uitzonderingen op de plichten van de verwerkingsverantwoordelijken en de rechten van betrokkene. Als in een casus zo'n uitzondering wordt toegepast, zullen partijen de noodzaak hiervan moeten onderbouwen. Zo'n uitzondering is in de regel altijd tijdelijk. Zo kan de informatieplicht soms tijdelijk achterwege blijven, bijvoorbeeld vanwege een opsporingsbelang. In dat geval moet wel duidelijk zijn wanneer er een heroverweging van die uitzondering plaatsvindt.

Samenwerking tussen partijen betekent per definitie een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene. De situatie is voor de betrokkene, vaak gaat het om kwetsbare mensen, al snel moeilijk te overzien. De uitgangspunten van zorgvuldigheid en respect voor de burger vereisen dan ook extra aandacht voor een goede invulling van deze rechten en plichten.

Tot slot

Doorgaans worden samenwerkingsafspraken nader uitgewerkt in een **samenwerkingsconvenant**. Het ligt in de rede dat in de nabije toekomst gewerkt gaat worden aan het opstellen van een nieuw convenant dat het oude modelconvenant uit 2017 gaat vervangen. Naast samenwerkingsafspraken dient idealiter in de regio ook een **privacy protocol** opgesteld te gaan worden. Hierin worden alle afspraken omtrent het waarborgen van privacy van betrokkenen uitgewerkt. Aanleiding voor het vastleggen van deze afspraken is de WPARTA i.o. die naar verwachting in 2024 of 2025 in werking zal treden.

Bijlage 2 – Opleidingsplan

Inleiding

Het signaleren van mogelijke radicalisering is van groot belang om te weten wat er in de gemeente speelt én om gericht op de signalen in te kunnen spelen in een persoonsgerichte aanpak. Om signalen van radicalisering als professional te herkennen, is het noodzakelijk om kennis te hebben van het duiden van signalen en (afhankelijk van de mate waarmee je te maken krijgt met) verschillende vormen van radicalisering.

In dit plan beschrijven we welke mogelijkheden er zijn om voor verschillende professionals kennis bij te brengen over signalen van radicalisering.

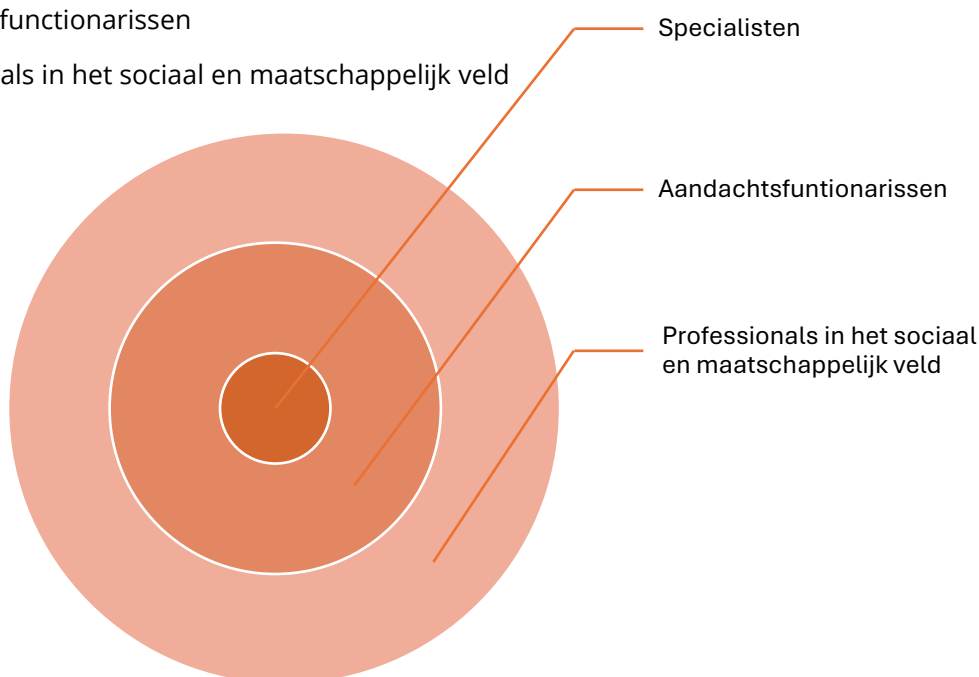
Dit plan is gericht op de langere termijn; het heeft tijd nodig om een netwerk van aandachtsfunctionarissen en signalerende professionals op te zetten. De capaciteit binnen de drie gemeenten zal bepalend zijn voor het tijdsbestek waarbinnen dit plan voor deskundigheidsbevordering uitgerold kan worden en een netwerk opgebouwd kan worden.

46

Verschillende niveaus van expertise

We maken onderscheid tussen verschillende lagen van professionals.

1. Specialisten
2. Aandachtsfunctionarissen
3. Professionals in het sociaal en maatschappelijk veld

Rollen, taken en grondslagen

Fase 1: Melden

Fase 2: Inventariseren

Fase 3: Wegen

Fase 4: Casusaanpak

Fase 5: Afsluiten

Toelichting op rollen, taken en grondslagen

Opleidingsplan

Implementatie plan

Elke laag vraagt om een passend niveau van expertise. De verschillende niveaus van kennis worden hieronder beschreven. We lichten hieronder eerst een aantal aandachtspunten uit.

Registratie

Om zicht te hebben en houden op het netwerk van professionals dat getraind is en moet worden, is het raadzaam voor de beleidsmedewerkers met taakaccent radicalisering om globaal bij te houden welke organisaties wanneer getraind zijn. Dit helpt om inzicht te krijgen en houden op welke organisaties deskundigheidsbevordering (nog) moet worden ingezet. Trainingen die bij het ROR worden gevolgd, worden via de VAR aangevraagd en door de VAR bijgehouden (zie ook verderop voor toelichting rol VAR).

Periodiek uitvoeren van fenomeenanalyse

Het is wenselijk elke 3 tot 5 jaar een fenomeenanalyse uit te (laten) voeren om inzicht te hebben in de trends en ontwikkelingen waar men lokaal mee te maken heeft. Dit helpt om te bepalen waar deskundigheidsbevordering op nodig is en welke (andere) specialisten, aandachtsfunctionarissen en professional in het sociaal en maatschappelijk veld daar kennis over moeten hebben. Vanuit de VAR is een tool voor een fenomeenanalyse beschikbaar voor gemeente om zelf een fenomeenanalyse in de gemeente uit te voeren.

Prioriteren van professionals

Capaciteit, tijd en financiële middelen zullen invloed hebben op hoeveel trainingen, bijeenkomsten en overige inzet mogelijk is op het thema radicalisering. Daarom is het van belang te bepalen welke professionals prioriteit vragen wat betreft deskundigheidsbevordering. Hierbij kan het helpen om in de breedte te kijken naar alle soorten professionals, maar het kan ook betekenen dat afhankelijk van een fenomeen dat op dat moment aandacht vraagt binnen de gemeente, prioriteit aan te brengen. Zo zijn deurwaarders interessant voor soevereinen, maar binnen het thema radicalisering in brede zin minder relevant. Toch kan als soevereinen veel voorkomen in de gemeente, betekenen dat op deurwaarders wordt ingezet.

47

Specialisten

Onder specialisten verstaan we de kernpartners van de PGA (politie, OM, RvdK, RN) en gemeenten. Binnen de gemeente gaat het om iedereen die aansluit bij het casusoverleg over de PGA radicalisering en mogelijk in direct contact komen met de betrokkene uit een casus die wordt besproken in het kader van de PGA radicalisering. Het gaat hier o.a. om de gemeentelijk procesregisseur en/of beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering van de afdeling OOV en medewerkers van het Sociaal Domein die een rol spelen in de interventies op de leefgebieden binnen de PGA.

Rollen, taken
en grondslagen

Fase 1:
Melden

Fase 2:
Inventariseren

Fase 3:
Wegen

Fase 4:
Casusaanpak

Fase 5:
Afsluiten

Toelichting op
rollen, taken
en grondslagen

Opleidingsplan

Implementatie
plan

Professionals die worden beschouwd als specialisten zijn getraind/ hebben kennis op het vlak van (wenselijk):

- De betekenis van radicalisering, extremisme en terrorisme.
- Het onderscheid tussen activisme en extremisme.
- Het verloop van radicaliseringsprocessen, welke factoren hier invloed op hebben en wanneer en waar deze te melden.
- Verdiepende kennis van verschillende ideologieën en verschijningsvormen.
- Het verloop van de PGA-R
- Gespreksvoering met verschillende culturen
- Het relevante netwerk binnen de gemeente (contactpersonen bij verschillende afdelingen om snel te kunnen schakelen).
- De dilemma's omtrent het melden van radicalisering en het delen van informatie. En is bewust van de eigen overtuigingen en houding op het professioneel handelen.

Gewenste deskundigheidsbevordering- en borging voor specialisten

- Jaarlijks volgen van verdiepende trainingen aansluitend op trends en ontwikkelingen, bijv. via het ROR, VNG, BeHr-groep of LSE.
- Aansluiten bij netwerkbijeenkomsten van de Veiligheidsalliantie Rotterdam.
- Intervisie met professionals.
- Eventueel: bijwonen van themabijeenkomsten/congressen/webinars, bijvoorbeeld de masterclasses van het ROR die vier keer per jaar worden georganiseerd.

48

Door beleidsmedewerkers met taakaccent radicalisering wordt richting deze doelgroep:

- De meldroute binnen de gemeente via verschillende kanalen (zoals berichten op intranet; nieuwsbrief) regelmatig onder de aandacht gebracht.

In principe zijn ketenpartners zelf verantwoordelijk voor het trainen van de professionals die namens hun organisatie deelnemen aan de casustafel. Indien daar vanuit de organisaties geen capaciteit voor beschikbaar is, kunnen de organisaties hier over in contact treden met de gemeente en/of VAR.

Aandachtsfunctionarissen

Een aandachtsfunctionaris is een professional werkzaam bij een organisatie of in de eigen gemeentelijk organisatie die een belangrijke signalerende functie heeft en die zicht heeft op wat er speelt onder inwoners. Zij zijn voor de gemeente namens de organisatie of afdeling het eerste aanspreekpunt met

Rollen, taken en grondslagen

Fase 1: Melden

Fase 2: Inventariseren

Fase 3: Wegen

Fase 4: Casusaanpak

Fase 5: Afsluiten

Toelichting op rollen, taken en grondslagen

Opleidingsplan

Implementatie plan

betrekking tot signalen en trends en ontwikkelingen. Ook hebben aandachtsfunctionarissen de verantwoordelijkheid om binnen de eigen organisatie of afdeling op te halen wat de kennisbehoefte is bij collega's en indien nodig collega's te stimuleren deel te nemen aan trainingen en bijeenkomsten bij te wonen. Daarnaast zijn ze ervoor verantwoordelijk om binnen hun eigen organisatie of afdeling het thema radicalisering en extremisme onder de aandacht te brengen en binnen de organisatie op te halen wat er speelt onder hun doelgroep.

De gemeente Gorinchem, Molenlanden en Hoeksche Waard beschikken nog niet over een in- en externe netwerk van aandachtsfunctionarissen. Het is wenselijk om binnen organisaties die veelvuldig contact hebben met inwoners een aandachtsfunctionaris te hebben, of – als het een grote organisatie betreft – binnen specifieke teams.

Voorbeelden van organisaties waarbinnen een aandachtsfunctionaris wenselijk is:

- Wijkagenten en jeugdagenten
- Handhaving/BOA's
- Woningbouwcorporaties
- Wijkcoördinatoren
- Sociaal (wijk)team
- Scholen (bijvoorbeeld schoolveiligheidscoördinator)
- Jongerenwerkers
- GGD-medewerkers van het meldpunt zorg- en overlast
- GGZ-instellingen
- Klant Contact Centrum
- Afdeling Werk & Inkomen
- Jeugdteam
- Bemoeizorg
- WMO-consulenten

49

Wat maakt iemand een geschikte aandachtsfunctionaris?

- Bekleedt functie waarin sprake is van burgercontact;
- Is enthousiast over/heeft affiniteit met het onderwerp;
- Is gemotiveerd om eigen kennis te vergroten met betrekking tot het thema;
- Is bevlogen om deze kennis te verspreiden onder eigen collega's;
- Krijgt gelegenheid (en ondersteuning) van de leidinggevende om deze neventaak te vervullen.

De meerwaarde voor de professional is dat hij of zij de mogelijkheid krijgt om expertise op te bouwen op een thema.

Opbouwen van een netwerk

Voor het opbouwen van netwerk van aandachtsfunctionarissen zijn er een aantal invalshoeken:

1. **Gerichte benadering:** Door het prioriteren van organisaties waarbinnen een aandachtsfunctionaris wenselijk is. Vervolgens kan de beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering van de gemeente de geprioriteerde organisaties benaderen en toelichten waarom het belangrijk is om binnen de organisatie aandacht te hebben voor radicalisering en wat het belang en de meerwaarde van een aandachtsfunctionaris binnen de organisatie is. Vervolgens kan door de beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering verzocht worden om binnen de organisatie op zoek te gaan een medewerker die geschikt is als aandachtsfunctionaris (zie bovenstaand).
2. **Brede werving:** Door de organisatie van een brede kennisbijeenkomst voor professionals of voor specifieke organisaties, waar door de beleidsmedewerker met taakaccent aandachtsfunctionarissen 'geworven' kunnen worden. De beleidsmedewerker met taakaccent kan tijdens bijeenkomsten over een specifiek thema nagaan of er professionals zijn die zich verder te verdiepen in het thema, een signalerende functie willen bekleden binnen hun organisatie en als aanspreekpunt voor collega's en de gemeente te fungeren, en alert zijn op trends, ontwikkelingen en behoeften van collega's m.b.t. training en andere handvatten.

50

Aandachtsfunctionarissen zijn getraind / hebben kennis op het vlak van (wenselijk):

- Basiskennis over radicalisering en extremisme. Afhankelijk van rol en interesse kan het meerwaarde verdiepende kennis over fenomenen te hebben.
- De route voor melden van signalen binnen de gemeente.
- Het verzamelen van informatie over mogelijke radicalisering/extremisme binnen hun organisatie.
- Op hoofdlijnen met de PGA-R.
- De dilemma's omtrent het melden van radicalisering en het delen van informatie. En is bewust van de eigen overtuigingen en houding op het professioneel handelen.

Gewenste deskundigheidsbevordering- en borging voor aandachtsfunctionarissen

- Volgen van basistraining over radicalisering van het ROR aan alle nog niet getrainde (nieuwe) aandachtsfunctionarissen.
- Indien haalbaar: volgen van training radicalisering voor aandachtsfunctionarissen.

Rollen, taken
en grondslagen

Fase 1:
Melden

Fase 2:
Inventariseren

Fase 3:
Wegen

Fase 4:
Casusaanpak

Fase 5:
Afsluiten

Toelichting op
rollen, taken
en grondslagen

Opleidingsplan

Implementatie
plan

- Bijwonen van jaarlijks evenementen van het ROR voor aandachtsfunctionarissen voor verdieping en versterken van netwerk.
- Minstens één keer per jaar deelnemen aan een leerbijeenkomst met andere aandachtsfunctionarissen in de gemeente.

Door de beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering wordt richting deze doelgroep:

- Jaarlijks een bijeenkomst voor aandachtsfunctionarissen georganiseerd voor onderhouden van het netwerk, uitwisseling over trends, ontwikkelingen en behoeften van professionals aan trainingen of andere handvatten. Hierbij kan een koppeling gemaakt worden met een inhoudelijk programma, bijvoorbeeld over een specifiek fenomeen.
- Jaarlijks de meldroute binnen de gemeente onder de aandacht gebracht.

Professionals in het sociaal en maatschappelijk veld

In de buitenste schil gaat het om professionals die veel in contact staan met inwoners en daarmee een belangrijke signalerende rol kunnen hebben. Het zijn vaak de ogen en oren op straat.

Voorbeelden van professionals die werken in de buitenste schil voor de drie gemeenten:

- Medewerkers van het Klant Contact Centrum
- Bestuursassistenten
- GGD-medewerkers van meldpunt Zorg en Overlast
- Medewerkers van GGZ-instellingen
- Medewerkers van de afdeling Werk & Inkomen
- Medewerkers van sport-, buurt- en andere verenigingen
- Medewerkers van woningbouwcorporaties
- Deurwaarders

51

Als binnen deze organisatie een aandachtsfunctionaris is aangewezen, kan de beleidsmedewerkers met taakaccent radicalisering met diegene bepalen hoe de deskundigheidsbevordering wordt aangepakt en wie dat doet (aandachtsfunctionaris, beleidsmedewerkers met taakaccent, beiden of is externe inzet in de vorm van een uitgebreidere training nodig?). In tegenstelling tot bij aandachtsfunctionarissen, is de deskundigheid bij deze professionals vooral gericht op het globaal herkennen van signalen én het kennen van de meldingsstructuur binnen de gemeente.

Rollen, taken en grondslagen	Fase 1: Melden	Fase 2: Inventariseren	Fase 3: Wegen	Fase 4: Casusaanpak	Fase 5: Afsluiten	Toelichting op rollen, taken en grondslagen	Opleidingsplan	Implementatie plan
------------------------------	----------------	------------------------	---------------	---------------------	-------------------	---	----------------	--------------------

Professionals in het sociaal en maatschappelijk veld zijn getraind / hebben kennis op het vlak van (wenselijk):

- Globale signalen van radicalisering
- De route voor het melden van signalen binnen gemeente

Door de beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering wordt richting deze doelgroep:

- Indien er geen aandachtsfunctionaris is, een rondje langs de organisaties voor een korte kennissessie over radicalisering en de meldingsstructuur in de betreffende gemeente. Hierbij kan prioritering worden aangebracht, afhankelijk van de problematiek die speelt in de gemeente. Een alternatief is om te kiezen van themabijeenkomsten (waar eventueel ook aandachtsfunctionarissen 'geworven' kunnen worden).
- Jaarlijks de meldroute binnen de gemeente onder de aandacht gebracht.
- Eventueel: Aangeschoven bij teamoverleggen van meerdere afdelingen binnen de gemeente om daar kort iets te vertellen over signalen en meldroute radicalisering.
- Eventueel: Periodiek aandacht gevraagd voor radicalisering in een voorlichting gemeentebreed (bijvoorbeeld als onderdeel van zo'n avond over 'ondermijning').

52

Themabijeenkomsten

Naast het trainen van professionals door trainingen bij het ROR aan te bieden, is het organiseren van (thema)bijeenkomsten een effectieve manier om bewustwording over radicalisering te creëren, het netwerk te versterken en de meldroute van de gemeente onder de aandacht te brengen. Deze themabijeenkomsten kunnen gekoppeld worden aan actualiteiten, maar ook aan relevante publicaties, zoals het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland van de NCTV dat elk half jaar gepubliceerd wordt. Afhankelijk van de doelgroep moet de insteek van de bijeenkomst worden bepaald (bijvoorbeeld meer gericht op verdieping of meer op bewustwording).

De beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering heeft een aanjagende rol in het organiseren van deze bijeenkomsten. Ook kunnen hier gelden voor worden aangevraagd via de Versterkingsgelden van het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

Bestuurlijke aandacht

Radicalisering kan een thema zijn waar binnen de organisaties, o.a. binnen de eigen gemeente, weinig aandacht voor is zolang er geen of weinig casuïstiek speelt. Weinig of geen casuïstiek betekent echter niet dat radicalisering niet of nauwelijks voorkomt in de gemeente. Om bij organisaties of binnen de

Rollen, taken en grondslagen	Fase 1: Melden	Fase 2: Inventariseren	Fase 3: Wegen	Fase 4: Casusaanpak	Fase 5: Afsluiten	Toelichting op rollen, taken en grondslagen	Opleidingsplan	Implementatie plan
------------------------------	----------------	------------------------	---------------	---------------------	-------------------	---	----------------	--------------------

gemeentelijke organisatie het belang van deskundigheid te vergroten, kan het helpend zijn om bestuurlijke aandacht te vragen. Dit kan bijvoorbeeld worden gedaan door een fenomeenanalyse te gebruiken als aanknopingspunt voor een gesprek met de burgemeester (of het gehele College) en/of met de gemeenteraad.

Rol van de VAR

De Veiligheidsalliantie regio Rotterdam kan een faciliterende rol spelen in het aanbieden van trainingen aan professionals binnen de gemeente. Voor alle trainingen van het Rijksopleidingsinstituut tegengaan Radicalisering (ROR) is de VAR het centrale aanspreekpunt. Dit betekent dat als de gemeente specialisten of aandachtsfunctionarissen een ROR training wil aanbieden, de beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering bij de VAR hier een aanvraag voor kan indienen.

Daarnaast heeft de VAR binnen elke gemeente in de regio een contactpersoon (bijv. de beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering van de gemeente). Voor hen wordt 1x per jaar een netwerkbijeenkomst georganiseerd.⁴⁶ Het is de rol van die contactpersoon om de kennis op hun beurt weer te verspreiden binnen de eigen organisatie. Daarnaast zijn er vanuit de VAR verschillende tools beschikbaar waar gemeenten gebruik van kunnen maken, bijv. met betrekking tot het verrichten van een fenomeenanalyse.

53

Trainings- en kennisaanbod van instanties

Hieronder volgt een aantal instanties dat trainingen en/of kennis verschaft voor professionals die zich op enigerlei wijze bezig houden met radicalisering.

⁴⁶ Jaarlijks organiseert de VAR in totaal gemiddeld vier netwerkbijeenkomsten: één over polarisatie, één over online aangejaagde ordeverstoringen, één over statelijke dreigingen en één over radicalisering.

Organisatie	Trainings-/kennisaanbod
Rijksopleidingsinstituut tegengaan Radicalisering (ROR)	Voorziet professionals van actuele kennis en kunde over radicalisering en extremisme. Het ROR biedt basis- en verdiepende trainingen aan over radicalisering en extremisme, verschillende verschijningsvormen daarvan, interculturele professionaliteit en gespreksvaardigheden. Daarnaast organiseert het ROR bijeenkomsten over actuele thema's.
Landelijk Steunpunt Extremisme (LSE)	Stelt kennis beschikbaar in de vorm van handreikingen, factsheets, methodieken, intervisie, trainingen en publicaties. Zo is er een training voor professionals over de omgang met extremisme, kunnen professionals in sessies aan de hand van praktijkvoorbeelden oefenen en sparren over dilemma's uit de praktijk en biedt het LSE specialistische intervisie aan.
Vereniging Nederlandse Gemeenten	Organiseert regelmatig kennisbijeenkomsten over fenomenen en publiceert over de rol van gemeenten in de aanpak van radicalisering.
Platform JEP	Ondersteunt professionals die met jongeren werken bij vragen rondom polarisatie, radicalisering en extremisme. Zo is er een JEP Advieslijn waar professionals terecht kunnen met vragen.
Expertise-unit Sociale Stabiliteit	Publiceert handreikingen over omgaan met polarisatie als voedingsbodem voor radicalisering, het opzetten van een netwerk van sleutelfiguren, samenwerking tussen organisaties en informatie-uitwisseling.
NCTV	Publiceert actuele analyses over trends en ontwikkelingen op landelijk niveau in de vorm van het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland. Daarnaast heeft het een handreiking Lokale Aanpak gepubliceerd. En met regelmaat worden andere publicaties uitgebracht, zoals een Landelijk Crisisplan rondom geweld en terrorisme en de Nationale Contraterrorisme Strategie.
AIVD	Publiceert regelmatig analyses op het gebied van extremisme. Deze publicaties geven een beeld van de landelijke aard en omvang van bepaalde ideologische stromingen.

Bijlage 3 – Implementatieplan

1. Implementatieplan

1.1 Handboek van de PGA-R

Mensen over wie zorgelijke signalen zijn dat zij radicaliseren, kunnen in de persoonsgerichte aanpak radicalisering (PGA-R) terecht komen. Het lokaal bestuur heeft hierin de regie. Daarnaast spelen lokale partners uit het sociale, zorg- en veiligheidsdomein en nationale partners, zoals OM, politie en reclassering een belangrijke rol.

Omdat het in de gemeenten Gorinchem, Molenlanden en Hoeksche Waard het ontbrak aan een werkwijze voor de PGA-R, hebben DSP-groep en Bureau Alpha in het najaar 2024 een handboek opgesteld. In dit handboek komen verschillende elementen aan bod:

- Een stappenplan voor de vijf fasen (van melden van signalen tot en met de casusaanpak en afsluiten van een casusaanpak).
- Een beschrijving van de rollen en taken van betrokken ketenpartners en de wettelijke grondslag voor de PGA-R voor de verschillende partners.
- Een opleidingsplan ten behoeve van de deskundigheidsbevordering.

55

Dit handboek moet handvatten bieden voor de gemeenten als zij te maken krijgen met signalen van radicalisering.

1.2 Implementatieplan

Om het handboek en de bijbehorende werkwijze in de praktijk te brengen, is het belangrijk dat de werkwijze goed geïmplementeerd kan worden door de gemeenten. DSP en Bureau Alpha hebben daarom in afstemming met de gemeenten en de Veiligheidsalliantie Regio Rotterdam (VAR) een implementatieplan opgesteld. Hierin zijn een aantal randvoorwaardelijke zaken opgenomen die van belang zijn voor het laten slagen van de werkwijze.

In hoofdstuk 2 zijn in willekeurige volgorde de randvoorwaardelijke zaken beschreven. In het verwezenlijken van deze randvoorwaardelijke zaken is het belangrijk om te kijken welke zaken eerst geregeld moeten worden, welke later geregeld moeten worden en welke zaken doorlopend moeten plaatsvinden. In de afsluitende paragraaf hebben we daarom een schema opgenomen waarin de

Rollen, taken
en grondslagen

Fase 1:
Melden

Fase 2:
Inventariseren

Fase 3:
Wegen

Fase 4:
Casusaanpak

Fase 5:
Afsluiten

Toelichting op
rollen, taken
en grondslagen

Opleidingsplan

Implementatie
plan

randvoorwaardelijke zaken op volgorde en prioriteit zijn ingedeeld. Ook hebben we in dit schema globaal per kwartaal opgenomen hoeveel tijd het in beslag neemt. Dit is slechts ter indicatie.

Leeswijzer

We beschrijven in paragraaf 2.1. een aantal algemene randvoorwaarden die van belang zijn voor het werken met het handboek. In paragraaf 2.1 beschrijven we de randvoorwaarden die van belang zijn voor het voldoen aan de wettelijke grondslagen en bevoegdheden voor gegevensdeling. Vervolgens gaan we in paragraaf 2.2 in op zaken die relevant zijn voor het implementeren van de werkwijze. In paragraaf 2.3 gaan we in op de randvoorwaarden van het opleidingsplan ten behoeve van de deskundigheidsbevordering. Tot slot hebben we in paragraaf 2.4. het schema opgenomen waarin de randvoorwaardelijke zaken zijn beschreven opgenomen naar prioriteit en met een tijdsindicatie.

2. Implementatie

2.1 Algemeen

- Voor het starten met de werkwijze is het van belang om partners en bestuurders te informeren over de werkwijze. Dit betekent:
 - Het informeren van uitvoerende partners, zoals OM, politie, het ZVHRR en de afdeling Sociaal Domein. Omdat zij een belangrijke taak hebben in de uitvoering is het van belang dat zij weten welke keuzes er uiteindelijk gemaakt zijn en wat er van hen in de werkwijze wordt verwacht. Het informeren heeft als doel om commitment bij de uitvoerende partners te creëren voor de werkwijze.
 - Het informeren van bestuurders, te beginnen bij de burgemeester. Voor het laten slagen van de werkwijze uit het handboek en tijd, capaciteit en middelen beschikbaar gesteld te krijgen voor de deskundigheidsbevordering, is het van belang dat ook bestuurders op de hoogte zijn van de werkwijze. Het is daarom van belang na definitieve oplevering van het handboek de burgemeester te informeren. Met de strategisch adviseur en/of teamleider (en eventueel burgemeester) kan vervolgens worden afgestemd of de Driehoek of eventuele andere bestuurders (zoals wethouder Sociaal Domein) ook geïnformeerd worden en de manier waarop dat moet gebeuren.
- Omdat het implementeren van een werkwijze tijd kost, net als het uitwerken en uitvoeren van een opleidingsplan, is het belangrijk dat de beleidsmedewerkers met taakaccent radicalisering afstemmen met de teamleider hoeveel tijd de implementatie kost en hoe deze tijd hiervoor vrijgemaakt wordt.

57

2.2 Implementatie van de rollen, taken en bevoegdheden

Rollen, taken en bevoegdheden

- Voor het voldoen aan de wettelijke grondslagen is het belangrijk dat het handboek door de beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering wordt besproken met de functionaris gegevensbescherming (FG). In deze bespreking is het belangrijk na te gaan of aan de verschillende vereisten vanuit de AVG voldaan kan worden. Het gaat bijvoorbeeld om zaken zoals de vereisten die worden gesteld aan een registratiesysteem, het afschermen van informatie over een signaal voor onbevoegden, het apart opslaan van persoonsgegevens van informatie over een signaal en het verwijderen van informatie over een signaal en/of casus uit het registratiesysteem.

2.3 Implementatie van onderdelen van het stappenplan

Melden van signalen

- Voor het onder de aandacht kunnen brengen van de meldingsroute binnen de gemeente, is het belangrijk dat communicatiemiddelen worden opgesteld, zowel voor interne als externe partners. Hierbij kan gedacht worden aan een factsheet, een intern (periodiek) nieuwsbericht en informatie op de webpagina van de gemeente. Afhankelijk van de doelgroep is het belangrijk een geschikt communicatiemiddel te ontwikkelen en de frequentie en wijze waarop de boodschap wordt overgebracht (d.w.z. alleen per mail versturen of ook bijvoorbeeld een toelichtend gesprek) af te stemmen. In deze communicatiemiddelen moet worden opgenomen wat (globaal) signalen zijn van mogelijke radicalisering en waar en hoe melding gemaakt kan worden.
- Het KCC moet op de hoogte worden gesteld van wat er van de medewerkers verwacht wordt als het gaat om het doorzetten van meldingen en signalen van mogelijke radicalisering. Hierbij is het nodig aandacht te hebben voor de meldroute (naar wie moet worden gemeld), welke informatie moet het KCC desgewenst doorgeven in de melding en welke informatie moet wel en niet worden verwerkt in het registratiesysteem en welke informatie moet per beveiligde mail worden gedeeld. Zo nodig kunnen werkafspraken ook in de werkinstructie van het KCC worden opgenomen.
- Daarnaast is het belangrijk om als beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering zicht te krijgen op welke partijen binnen de gemeente een belangrijke signalerende functie (kunnen) hebben. Dit is ook relevant voor het bepalen van in welke organisatie het wenselijk is een aandachtsfunctionaris radicalisering te hebben (zie verderop in hoofdstuk 3).
- In navolging op voorgaand punt, kan het voorkomen dat ook andere organisaties of afdelingen dan KCC en OOV meldingen van mogelijke radicalisering binnen krijgen. Denk bijvoorbeeld aan het Meldpunt Zorg en Overlast van de GGD. Ook deze partijen moet ervan op de hoogte gesteld worden hoe zij zo'n signaal kunnen herkennen en waar ze vervolgens een melding kunnen maken. Het is aan te raden om zowel een communicatiemiddel (bijvoorbeeld factsheet) voor deze partijen te maken als een toelichting hierop te geven, zodat helder is wat er precies van hen verwacht wordt.
- Om de signaleringsroute in de praktijk goed te laten verlopen, is het nodig medewerkers bewust te maken van het probleem van radicalisering. Middels kennisbijeenkomsten (zie ook de volgende paragraaf) kan aandacht voor dit thema worden gevraagd en kan eens in de zoveel tijd aan medewerkers worden uitgelegd wat het inhoudt en wanneer en hoe er signalen gemeld kunnen worden.

Stappenplan PGA-R

Het handboek en bijbehorende werkwijze is niet in beton gegoten. Ervaring leert dat casuïstiek sterk van elkaar kan verschillen en dat afhankelijk van de ervaringen in de uitvoering de werkwijze moet worden aangescherpt. Het is daarom aan te raden om de aanpak te evalueren. Dit betekent:

- a. Evalueer elke casus na het afsluiten met de deelnemers aan de casusaanpak. Kijk per fase van het werkproces wat goed ging en waar zich knelpunten voordeden.
- b. Evalueer regelmatig (bij voorkeur eens in de twee jaar) de werkwijze in het algemeen. Leg de evaluaties van de individuele casussen bij elkaar en bespreek de rode draden. Het is wenselijk om deze evaluatie te doen samen met de partijen die regelmatig deelnemen aan de PGA-R, zoals politie, OM, de afdeling Sociaal Domein, de Raad voor de Kinderbescherming en Reclassering Nederland.

2.4 Implementatie van het opleidingsplan

Algemeen

- Om te bepalen welke professionals, afdelingen en organisaties over welk kennisniveau moeten beschikken om effectief radicalisering te kunnen signaleren én aanpakken, is het belangrijk om kennis te hebben van een aantal zaken:
 - Wat speelt er in de gemeente en op regionaal/landelijk niveau?
 - Welke ketenpartners hebben een rol in de signalering en/of de aanpak?
 - Over welk kennisniveau beschikken deze ketenpartners?
 - Aan welke kennis ontbreekt het bij deze ketenpartners?
 - Wat zijn mogelijkheden om de ontbrekende kennis bij te brengen?

Om zicht te hebben op wat er speelt lokaal, regionaal en landelijk zijn er verschillende mogelijkheden. Een fenomeenanalyse kan helpen om zicht te krijgen op de lokale verschijningsvormen en trends en ontwikkelingen. De VAR heeft een tool beschikbaar waarmee gemeenten zelf een fenomeenanalyse kunnen (laten) uitvoeren. Als gekozen wordt voor een fenomeenanalyse, is het aan te raden deze elke ca. drie jaar uit te (laten) voeren om zo ontwikkelingen in de gaten te houden. Afgezien van of een fenomeenanalyse wel of niet gedaan wordt (tijd en middelen zijn immers belangrijke factoren in de afweging) is het belangrijk om als beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering regelmatig landelijke en eventuele regionale bronnen (bijvoorbeeld een regionaal veiligheidsbeeld van de Eenheid Rotterdam) te raadplegen om

op te hoogte te blijven van ontwikkelingen. Landelijke en regionale trendbeelden helpen ook om zicht te houden op welke partijen relevant zijn in de signalering van radicalisering en extremisme. Uiteindelijk zullen capaciteit, tijd en financiële middelen van invloed zijn op hoeveel trainingen, bijeenkomsten en overige inzet mogelijk is op het thema radicalisering. Daarom is het van belang te bepalen welke professionals prioriteit vragen wat betreft deskundigheidsbevordering. Hierbij kan het helpen om in de breedte te kijken (dus breed gericht op verschillende fenomenen en verschillende soorten professionals). Een andere optie is om op basis van fenomenen juist te verdiepen, wat betekent dat je binnen een bepaald fenomeen dat veel voorkomt, kijkt wie relevante partners zijn. Zo zijn deurwaarders misschien niet voor jihadisme en rechts-extremisme relevant, maar wel voor het signaleren van soevereinen. Als soevereiniteit veel voorkomt in de gemeente, kan dat betekenen dat er voor wordt gekozen deurwaarders trainingen aan te bieden of een kennisbijeenkomst voor hen te organiseren.

- Bij het organiseren van kennisbijeenkomst kan er ook voor worden gekozen om aan te haken bij aanverwante thema's. Soms klinkt het thema radicalisering voor professionals eng of ver van hun bed. Door het thema aan bod te laten komen tijdens bijvoorbeeld een brede kennisbijeenkomst over veiligheidsvraagstukken in de gemeente, wordt de drempel verlaagd om ook over radicalisering informatie te delen. Ook wordt op deze manier efficiënt omgegaan met de bij ambtenaren (en andere professionals) beschikbare tijd.
- Ten behoeve van het gericht inzetten van trainingen, is het nuttig als de beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering globaal bijhoudt welke organisaties trainingen op het thema hebben gevolgd.

60

Aandachtsfunctionarissen

Om een netwerk van aandachtsfunctionarissen radicalisering intern en extern op te bouwen, zijn verschillende invalshoeken mogelijk:

- **Gerichte benadering:** Door het prioriteren van organisaties waarbinnen een aandachtsfunctionaris wenselijk is. Vervolgens kunnen beleidsmedewerkers met taakaccent radicalisering van de gemeente de geprioriteerde organisaties benaderen en toelichten waarom het belangrijk is om binnen de organisatie aandacht te hebben voor radicalisering en wat het belang en de meerwaarde van een aandachtsfunctionaris binnen de organisatie is. Vervolgens kan door de beleidsmedewerker met taakaccent radicalisering verzocht worden om binnen de organisatie op zoek te gaan naar een medewerker die geschikt is als aandachtsfunctionaris (zie bovenstaand). Of er kan contact worden gelegd met de aandachtsfunctionaris, als die er al is.

Rollen, taken
en grondslagen

Fase 1:
Melden

Fase 2:
Inventariseren

Fase 3:
Wegen

Fase 4:
Casusaanpak

Fase 5:
Afsluiten

Toelichting op
rollen, taken
en grondslagen

Opleidingsplan

Implementatie
plan

- **Brede werving:** Door de organisatie van een brede kennisbijeenkomst voor professionals of voor specifieke organisaties, waar door de beleidsmedewerkers met taakaccent aandachtfunctionarissen ‘geworven’ kunnen worden. De beleidsmedewerker met taakaccent kan tijdens bijeenkomsten over een specifiek thema nagaan of er professionals zijn die zich verder kunnen verdiepen in het thema, een signalerende functie willen bekleden binnen hun organisatie en als aanspreekpunt voor collega’s en de gemeente te fungeren, en alert zijn op trends, ontwikkelingen en behoeften van collega’s m.b.t. training en andere handvatten. Op basis van het inzicht in welke afdelingen en organisaties een belangrijke rol hebben in de signalering en/of aanpak, kan worden bepaald binnen welke organisaties een aandachtfunctionaris gewenst is. Vervolgens kan de strategie voor het vinden/werven van een aandachtfunctionaris worden gekozen.

2.5 Volgorde van randvoorwaarden en planning

Zoals beschreven in de inleiding staan alle randvoorwaardelijke zaken die beschreven in voorgaande paragrafen in willekeurige volgorde. Omdat sommige zaken idealiter eerder worden geregeld dan andere zaken, hebben we onderstaand schema weergegeven wat daarin een mogelijke (en logische) volgorde is. Daarnaast zijn er aan aantal zaken dat doorlopend gebeurt of waar geen specifiek moment voor is aan te wijzen. Om een idee te krijgen of het regelen van randvoorwaardelijke zaken gelijktijdig kan plaatsvinden of na elkaar, hebben we aangegeven met kwartalen wat de planning zou kunnen zijn.

61

Activiteit	Planning			
	Q1	Q2	Q3	Q4
Check met Functionaris Gegevensdeling				
Informereren uitvoerende partners				
Informereren burgemeester (+OM en politie)				
Zicht krijgen op signalerende afdelingen en organisaties				
Start ontwikkelen netwerk van aandachtfunctionarissen				
Communicatiemiddelen ontwikkelen meldingsroute				
Informereren KCC				
Informereren signalerende afdelingen en organisaties				

Doorlopende activiteiten of activiteiten die geen specifiek gewenst moment kennen
Kennisbijeenkomsten organiseren
Fenomeenanalyse (laten) uitvoeren en zicht houden op landelijke en regionale trendbeelden
Evaluatie van casus na afsluiten
Evaluatie van werkwijze (bij voorkeur eens per twee jaar)
Globaal bijhouden van gevolgde opleidingen en kennisniveau van afdelingen en organisaties
Actueel houden van netwerk van aandachtsfunctionarissen

